

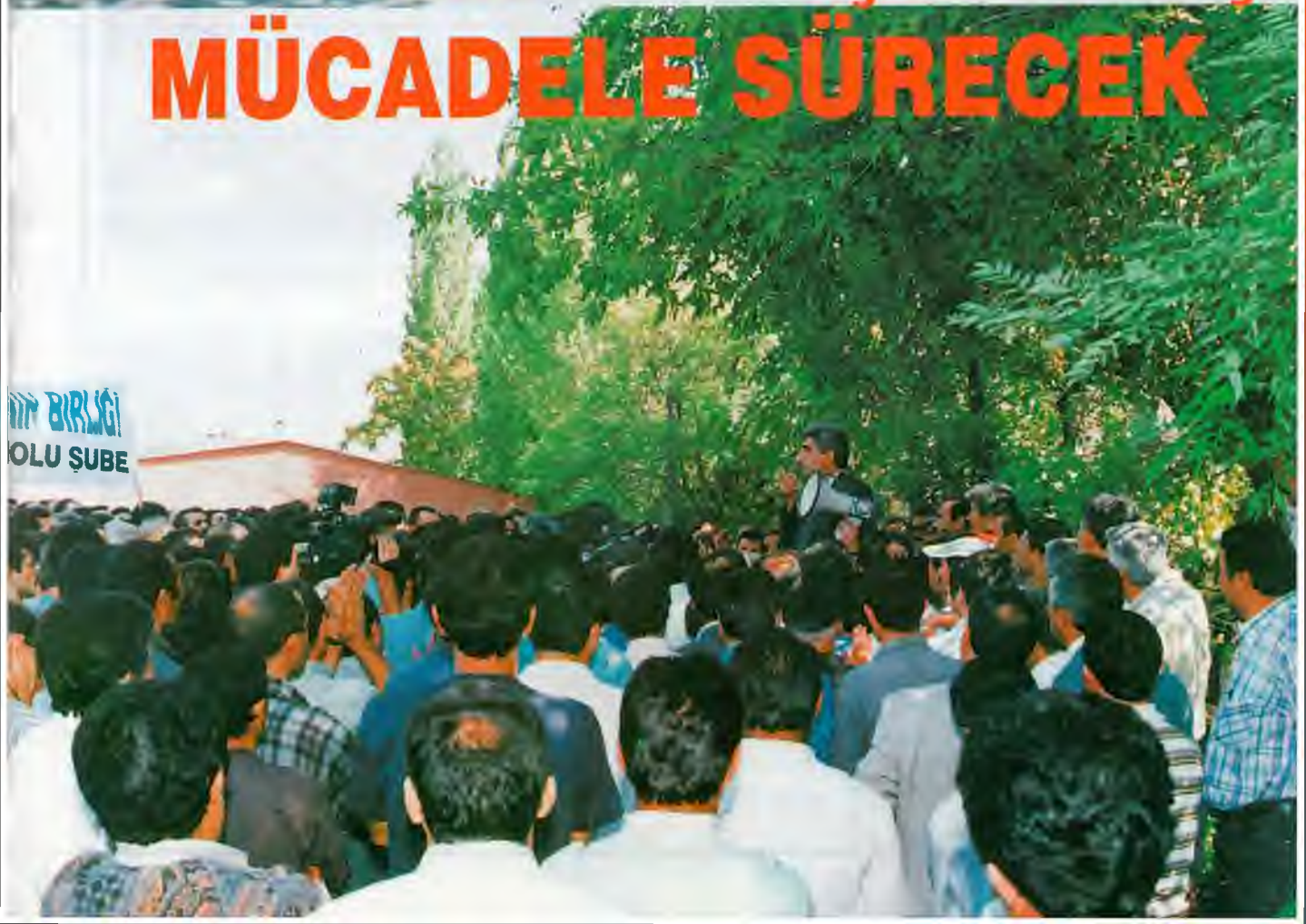
TÜRK İS

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI
TEMmuz 1991 SAYI 991

20 TEMMUZ BAŞLANGIÇ MÜCADELE SÜRECEK

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
Aylık Yayın Organı

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

Bayram MERAL

Genel Başkan

Şemsi DENİZER

Genel Sekreter

Enver TOÇOĞLU

Genel Mali Sekreter

Salih KILIÇ

Genel Eğitim Sekreteri

Sabri ÖZDEŞ

Genel Teşkilatlandırma Sekreteri

SAHİBİ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
TÜRK-İŞ ADINA
Genel Başkan
BAYRAM MERAL

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
ENİS BAĞDADIÖĞLU

YAYINI HAZIRLAYAN
ERKİN OKAY

FOTOĞRAFLAR
NİHAT ÜSTÜN

YÖNETİM YERİ

TÜRK-İŞ Genel Merkezi
Bayındır Sk. No: 10
Yenişehir / ANKARA

Tel : 433 38 24 - 433 31 25 (Santral)

Fax : 433 68 09 - 433 85 80

Dergimizde yayınlanan yazılar yazarların
düşüncesini yansıtır.

ABONE

Yurtiçi 6 aylık 40.000.- TL., Yıllık 80.000.- TL.
Yurtdışı 6 aylık 60.000.- TL., Yıllık 120.000.- TL.

**DERGİMİZ BASIN AHLAK
YASALARINA UYAR**

Dizgi - Baskı :

DEMİRCİOĞLU MATBAACILIK
434 14 71 • ANKARA

EYLEME DESTEK

Genel Eylem öncesinde Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi Yöneticileriyle görüşme
14.7.1994

Genel Eylem öncesinde Kamu Çalışanları Sendikaları Yöneticileriyle toplantı
15.7.1994

Genel Eylem öncesinde SHP Genel Başkan Yardımcısı ve Arkadaşlarının TÜRK-İŞ'i
ziyareti 19.7.1994

Bir insanın hayatında, bir sendikanın, bir Konfederasyonun ve bir ülkenin tarihinde unutulmayacak günler ve olaylar vardır. 20 Temmuz Genel Eylemi, herbirimiz, kuruluşlarımız ve ülkemiz için bu önemde bir olaydır.

TÜRK-İŞ olarak, hayatımızın her safhasında onurla ve gururla anacağımız bu büyük eylemin gerçekleşmesine katkıda bulunan Sendikalarımıza, Sendikalarımızın Şube Yöneticilerine, İşyeri Sendika Temsilcilerine ve Üyelerine, TÜRK-İŞ'le birlikte bu haklı ve meşru mücadeleye katılan tüm Kuruluşlara, bize büyük destek veren halkımıza, siyasi partilerimize, politikacılarımıza, çeşitli demokratik kuruluş ve girişimlere, Genel Eyleme büyük ilgi gösteren basın ve yayın organlarına ve basın-yayın çalışanlarına teşekkürlerimi sunuyorum.

Genel Eylemin başansı, bütün bu büyük kitlenin ortak başansıdır. Genel Eylemin amacı, 12 Eylül Hukukunun kaldırılması, ülkemizin demokratikleştirilmesi, Hükümetimizin ülkemiz ve halkımızın çıkarlarına uymayan tavırlarının değiştirilmesi, işten atılmaları ve özelleştirme adı altında sürdürülen yağma ve talana izin verilmemesi, kamu çalışanlarının grevli toplu pazarlık ve siyasi faaliyette bulunma haklarına kavuşmaları, emeklilerin sorunlarının çözülmesi, işçi alacaklarının ödenmesi ve hukuk devleti anlayışının gereği olan toplu sözleşme zamlarının uygulanmasının sağlanmasıydı.

Hava-İş Sendikası Genel Merkez Yönetim Kurulu'nun 19 Temmuz 1994 günü kamuoyuna açıkladığı eylem kınacı tavrının dışında, tüm Teşkilatımız tam bir birlik ve bütünlük sergilemiş, yalnızca kendimiz için değil, fakat asıl ülkemiz ve halkımız için meşru ve demokratik çizgide mücadeleye kararlı olduğumuzu bir defa daha herkese göstermiştir.

TÜRK-İŞ, 20 Temmuz Genel Eylemi ile, 1989 Bahar Eylemlerinin; 3 Ocak 1991 Genel Eyleminin; 4-8 Ocak 1991 Madenciler Yürüyüşünün; Paşabahçe direnişinin; metal, maden, kağıt, çimento, genel işler, deri, kimya, tarım, kara taşımacılığı ve diğer işkollarındaki önemli grevlerimizin; 1989-1994 döneminde tüm işkollarındaki meşru kitle eylemlerinin daha da gelişerek devam ettiğini kanıtlamıştır.

TÜRK-İŞ, halkımızın ve ülkemizin sorunlarına kendi sorunlarından daha büyük öncelik tanıyan tavrıyla, tüm halkımızın umudu olma özelliğini daha da pekiştirmiştir. TÜRK-İŞ'in ve Demokrasi Platformu'nun bu büyük başansı, ülkemizde demokrasinin, huzurun ve mutluluğun hakim kılınması mücadelesinde önemli bir dönüm noktasıdır.

TÜRK-İŞ, Hükümetin ve işverenlerin 20 Temmuz Genel Eylemi'ni gerçekçi bir biçimde değerlendirecekleri umudunu taşımaktadır. Ancak, eğer bu olmazsa, ülkemizin ve halkımızın yararına olan taleplerimiz yerine getirilmezse, halkımızın ve ülkemizin zararına olduğu ve olacağı açık politikaların izlenmesinde ısrarlı davranılacaksa, TÜRK-İŞ, üzerine düşen tarihsel sorumluluğu yeniden yerine getirecektir.

TÜRK-İŞ, sorunları barışçıl yollardan, masa başında görüşerek halletme geleneğini sürdürmektedir. Ancak bizim bu iyiniyetimizin ve vatanseverliğimizin bir zayıflık olarak algılanmaması için bazı uyarıların yapılması da gerekli olmaktadır. 20 Temmuz Genel Eylemi böyle bir uyarıdır.

Dileğimiz, bu uyarının Hükümetimizin ve işverenlerin tavrında, ülkemizin ve halkımızın çıkarları doğrultusunda bir değişikliği yapmada yeterli olmasıdır. Eğer olmazsa, hep birlikte şunu söylüyoruz: 20 Temmuz başlangıç, mücadele sürecektir.

20 TEMMUZ BAŞLANGIÇ, MÜCADELE SÜRECEK

12 TEMMUZ YÜRÜYÜŞÜ VE GENEL EYLEM TÜRKİYE'NİN GÜNDEMİNİ BELİRLLEDİ

TÜRK-İŞ Başkanları Kurulu'nun, 28 Haziran 1994 tarihinde yaptığı toplantısında oybirliğiyle şu karar alınmıştı:

"TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, bağlı Sendikalarımızın Merkez Yöneticileri ve Şube Başkanları 12 Temmuz 1994 günü saat 11:00'de TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde toplanacaklar ve Sayın Başbakan'ı topluca ziyaret edeceklerdir. Hukuk devleti anlayışına uygun hareket edilmemesi ve belirtilen temel sorunların sürmesi durumunda, Başkanlar Kurulumuz aynı gün 9:00'da toplanarak sorunları ve gelişmeleri değerlendirecek ve 20 Temmuz 1994 günü genel eylem gündeme gelecektir."

Başkanlar Kurulumuzun bu kararını kamuoyu tarafından büyük bir ilgi ile karşı-

landı. 5, Kamu Çalışanları Sendikaları yöneticilerine gönderdiği 29 Haziran 1994 tarihli yazısında, "tüm çalışanların ortak sorunlarının ele alındığı ve çözüm yollarının arandığı bu toplantımızda alınan kararların hayata geçirilmesinde tüm çalışanların işbirliğinin yararlı ve gerekli olduğuna inanıyoruz" deniliyordu. Kamu Çalışanları Sendikaları aynı gün yaptıkları toplantıda, TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nun kararını değerlendirmek üzere toplantı kararı aldıklarını açıkladı.

28 kamu çalışanı sendikası tarafından oluşan Kamu Çalışanları Sendikaları Platformu ve Sendikalararası Eşgüdüm Komitesi, 9 Temmuz günü yaptığı ortak toplantısında, 15 Temmuz 1994 günü yapmayı planladığı hizmet üretiminden gelen gücü kullanma ve toplu vizite kararlarını gözden geçirdi. Eylemlerinin tarihini, TÜRK-İŞ'in genel eylemiyle bütünleştirmek amacıyla, 20 Temmuz'a kaydırma kararı aldı.

12 TEMMUZ TOPLANTISI

Başkanlar Kurulumuz, bu karar uyarınca 12 Temmuz 1994 günü toplandı. Genel Başkan Bayram Meral, yaptığı konuşmada, TÜRK-İŞ

Başkanlar Kurulu'nun 28 Haziran 1994 tarihindeki toplantısından sonraki gelişmeleri değerlendirdi ve TÜRK-İŞ'in amacının öncelikle halkımızın ve ülkemizin sorunlarının çözümü olduğunu, yalnızca kendi üyelerinin sorunlarının çözümü gibi bir anlayış ve hedeflerinin bulunmadığını tekrar açıkladı.

Başkanlar Kurulumuzun toplantısında son günlerdeki gelişmeler ayrıntılı olarak değerlendirildi. Başkanlar Kurulumuzun Üyeleri gerek genel durumu, gerek kendi işkollarındaki durumu ve gelişmeleri ayrıntılı olarak ele aldılar.

Bu arada, Başkanlar Kurulumuzun 28 Haziran tarihindeki kararı uyarınca ülkemizin dört bir tarafından Ankara'ya gelen Genel Merkez Yöneticileri ve Şube Başkanları, TÜRK-İŞ'in önünde ve toplantı salonunda toplandılar ve sorunlarımızı dile getiren sloganlar atmaya başladılar.

Öğle saatlerinde Başkanlar Kurulu toplantısına ara verdi. Büyük bir gazeteci ve televizyon muhabiri grubu eşliğinde TÜRK-İŞ toplantı salonuna giren Başkanlar Kurulu, coşkulu bir tezahuratla karşılandı. Genel Başkan Bayram Meral burada şu konuşmayı yaptı:

Varlığını, gücünü, kuvvetini bir kez daha gösteren değerli arkadaşlarım, başkanlarım hoş geldiniz.

Başkanlar Kurulumuzun almış olduğu bir karar gereği bugün burada toplandık, biraz sonra birlik, bütünlük içerisinde Başbakanlığa yürüyeceğiz.

Esprî olarak "Başbakan'a çay içmeye gideceğiz" demiştik ama, gerçek yönleri şunlardır:

Üç yıla yakın bugünkü iki siyasi partiden oluşan iktidar işbaşındadır. Meydanlarda, bu salonlarda, her vesile ile 12 Eylül yasalarıyla ülke yönetmenin demokrasi ayıbı olduğunu söylüyorlardı. Adil vergi yasası çıkaracaklarını söylüyorlardı. İşsizliği aza in-

direceklerini söylüyorlardı. Enflasyonu tek rakama indireceklerini söylüyorlardı. Emeklinin yüzünü güldüreceklerini söylüyorlardı. Esnafın, dar gelirlinin yanında olacaklarını söylüyorlardı. İşte biz, bugün Başbakanlığa gittiğimizde "Bunların hangisini yerine getirdin?" diye soracağız.

Bunları söyleyen siyasi partiler ne yaptılar?

Kısaca bilgi vermek istiyorum değerli arkadaşlarım.

12 Eylül hukukunu ortadan kaldırma yerine, Anti-Terör Yasasını daha da arttırarak (bugün burada toplantı yapmamız, asgari ücretin yetmediğinden şikayet etmek gibi herşey o yasanın kapsamı içine alınmak istendi) ağırlaştırıldı.

Bu da yetmedi, İller İdaresi Yasasında değişiklik teklifi yapılarak, her il'de bir sıkıyönetim komutanı yaratır gibi Valilere geniş kapsamlı yetkiler verilmek istendi. Kendilerine sorduk: "Ne yapıyorsunuz siz? Türkiye Cumhuriyetinde yıllardır Başbakanlık yapmış, bugün de Köşkte oturan bir zat, Vali tarafından Antalya'ya sokulmadı. Elbette Valilerin bir takım yetkileri olmasını isteriz, ama, böyle yetkiler verirsiniz, bugün bize toplantı yaptırmazlarsa, sorunlarımızı di-

le getirmemize müdahale ederlerse, yarın bu yasalar size uygulanır" dedik. Şu anda bekliyoruz.

Hükümetin yaptığı bu da yetmedi değerli arkadaşlarım. Özel Dedektif yasasını sessiz sedasız Meclis'ten geçirdiler. Bunun anlamı şudur: Bir işyerinde işverenin aleyhine mi, hükümetin aleyhine mi konuştun, bir tutanak, ihbarsız tazminatsız kapının dışındasın. Bu yasayı Köşkten geri çevirttik.

Bu da yetmedi. Emeklilik yasa tasarısı hazırladılar. Görüşlerimizi bildirmemize rağmen, tek bir virgül değiştirmeden Bakanlar Kurulu'na sundular. Bu yasa çıkarsa, hepimizin en önemli sorunudur o, ancak işyerinden tabutla kabristana gideriz.

Mevsimlik çalışanların emekli olabilmeleri ortadan kalkıyor.

İşte işçiye, çalışanlara çeşitli vadelerde bulunan Hükümet bunu da getirdi, ancak tepkimiz sonucu tekrar geri çekti.

Bu da yetmedi değerli arkadaşlarım. 5 Nisan istikrar paketi ile sat-kapat işçiyi kapıdışan bırak. Yani özelleştirme, taşeronlaştırma ve arkasından sendikasılaştırma.

Kaçak işçi, çift bordro uygulamasına imkan verildi arkadaşlarım.

Özelleştirme adı altında, dedemizin, babamızın birikimi, alınterimizin eseri bir çok müessese, yok pahasına belli kesimlere peşkeş çekilmeye hazırlanıyor.

İşte biz, bunlar ve benzeri konular için bugün Başbakan'a gidiyoruz.

Enflasyon farkı ile hiçbir sorunumuz yok. Sayın Başbakan, Sayın Başbakan Yardımcısı, Sayın Bakanlar bu sözleşmelerin altına imza atmıştır. Eğer bugün tahvile üç aylık faiz net yüzde 50, yıllık yüzde 406 faiz veriliyorsa, "Bu fazla olmuştur, bunu aşağıya çekeceğim" diyebilirdi, bizimle de oturur enflasyonu tartışır. Bunu diyen bir Hükümetin de halkın nezdinde itibarı sarsılır, maazallah halkın Hükümete güveni daha çok azalır ve sıkıntılar farklı boyutlara gider.

Bizler, yani sizler, kendi sorununuz için eylem yapmıyorsunuz.

Kendi sorununuz için Hükümeti, Başbakanı uyardırsınız.

Başta ülkenin sorunları için, halkımızın sorunları için, emeklinin sorunu için, dul'un sorunu için, esnafın sorunu için Hükümeti uyarıyoruz, ezilen bu kitlelerin sorunlarına çözüm aramasını, meydanlarda verdiği sözü yerine getirmesini istiyoruz. İşte bugün onun için burada toplandık.

Buradan şimdi birlikte çıkacağız. Tahrik edenler olacaktır. Aramıza sızanlar belki olacaktır. Bütünlüğümüzü bozmaya çalışanlar olacaktır, sakın bunlara fırsat vermesiniz.

Şimdi Başbakana gideceğiz. Başkanlar Kurulumuzla

bir öneri paketi daha hazırladık, kendisine takdim edeceğiz, düşüncelerini alacağız.

Belki Başbakan "Şunu vereceğim, bunu vereceğim" der. 12 Eylül hukuku ortadan kalkmadığı sürece, demokratikleşme gerçekleşmediği sürece hangi vadede bulunursa bulunsun, belli bir süre sonra o vadede karaya oturur.

Onun için artık söze, güle yüze değil, icraata ihtiyacımız var. Verdiği sözlerin yerine getirilmesine ihtiyacımız var. İşte onun için gidiyoruz oraya.

Ülkenin dört bir tarafından geldiniz.

Desteğinize teşekkür ediyorum.

Şunu çok iyi biliniz ki, sizin gücünüzü sizin hizmetinizde kullanacağız.

Bize inanın, bize güvenin. Biz, sonuna kadar size güveniyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bunca insan sokağa bırakılıyor. Şunu bir kez daha burada açıklamak istiyorum; polisinden istiyorum, askerinden istiyorum, bizim üzerimize gelmesinler. Biz işyerlerinde çalışmak istiyoruz. Çocuklarımızın rızkı için mücadele ediyoruz. Bizim çocuklarımızın rızkıyla oynayanlara gitsin, o'nun yakasını tutsun polis, asker.

Değerli arkadaşlarım, Başbakanlığın önünden, toplantıdan sonra birliğiniz ve bütünlüğünüz ile bu yü-

ce kuruluşun hükmi şahsiyetini düşünerek dağılacaktır. Ondan sonra Başkanlar Kurulu olarak biz bir daha buraya gelmek zorundayız. Sizin isteğiniz, sizin aldığınız kararlar aynen uygulanacaktır.

Allah utandırmasın. Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞBAKANLIĞA YÜRÜYÜŞ

Genel Başkan Bayram Meral'in konuşmasının ardından, TÜRK-İŞçiler Başkanlık'a doğru yürüyüşe geçti. Kamu çalışanları sendikalarının yöneticileri de bu yürüyüşe katıldılar. Yürüyüş sırasında **"suskun toplum istemiyoruz", "geliyor geliyor, genel grev geliyor", "işçi-memur elele, genel greve"** gibi sloganlar atıldı.

Yürüyüş sırasında **"Niçin Yürüyoruz"** başlıklı şu açıklama dağıtıldı:

* Halkımıza iş vaad edildi.

** İşverenlerin onbinlerce işçiyi işten çıkarmasıyla, özelleştirmeyle, işyeri kapatmalarıyla, mecburi izinlerle, siyasi amaçlı işten çıkarma-

larla, iç göçle, tarımda izlenen politikalarla işsizlik arttı, daha da artıyor. Mevsimlik ve geçici işçiler işten çıkarılıyor. Yabancı işçilerin ülkemizde kaçak olarak çalışması kendi vatandaşlarımızı açlığa mahkum ediyor. Vatandaşın canını vermeye hazır insanlarımız devlet sahip çıkıyor. Hükümet, vatandaşın iş imkanı yaratmak zorundayken, özelleştirme ve işyeri kapatmalarıyla işsizliği daha da artırıyor.

* Halkımıza demokrasi vaad edildi.

** 12 Eylül askeri döneminin anti-demokratik anayasası, yasaları ve diğer mevzuatı aynen duruyor. Özel dedektiflik yasası, il idaresi yasası değişikliği tasarısı, terörle mücadele yasası değişiklik tasarısı ve diğer hazırlıklarla, daha da anti-demokratik bazı düzenlemeler getirilmek istendi ve isteniyor..

* Halkımıza ucuzluk vaad edildi.

** Yıllık enflasyon yüzde 120'lere ulaştı. Halkımız pahalılıktan inliyor.

* Emeklinin sorunlarının çözüleceği vaad edildi.

**Emeklilerin hiçbir sorunu çözülmediği gibi, emekli aylıklarının ödenmesinde büyük aksaklıklar oldu.

* Sendikal hak ve özgürlüklerin tanınacağı vaad edildi.

** 12 Eylül döneminin anti-demokratik yasak ve kısıtlamaları duruyor. Yasaklarının kalkmasını sağladığımız politikacılar, bizim yasaklarımızı sürdürüyor. Taşeronluğun, kaçak işçiliğin ve benzeri uygulamaların yaygınlaşmasıyla, işçilerin yasalar-daki hakları bile gaspediliyor. İç mevzuatımızda, onaylanan ILO sözleşmelerinin gerektirdiği değişiklikler yapılmıyor.

* Vurgunculuğun, yağmacılığın, hırsızlığın, rüşvetin önleneyeceği vaad edildi.

** Halkımızın alınterinin ürünü kamu kuruluşları özelleştirmeyle bir aruç vurguncuya peşkeş çekiliyor; hükümet, korsan bankaları kendi güvencesi altına alıyor; ka-

mu bankalarının trilyonlarca lirası batık kredi olarak büyük patronlara aktarılıyor.

* Memurlara ILO standartlarına uygun sendikal haklar vaad edildi.

** Memurlara grevli toplu pazarlık ve siyasi faaliyette bulunma hakları hala tanınmadı.

* SSK'nın sorunlarına çözüm bulunacağı vaad edildi.

** SSK batırılıyor. SSK'nın prim alacaklarının faizi affedildi ve taksitle bağlandı. SSK hizmetleri kasıtlı olarak aksatılarak, sağlık hizmetlerinde parası olanın tedavi göreceği bir düzene geçilmek isteniyor.

* Halkımızın sorunlarına çare bulunacağı vaad edildi.

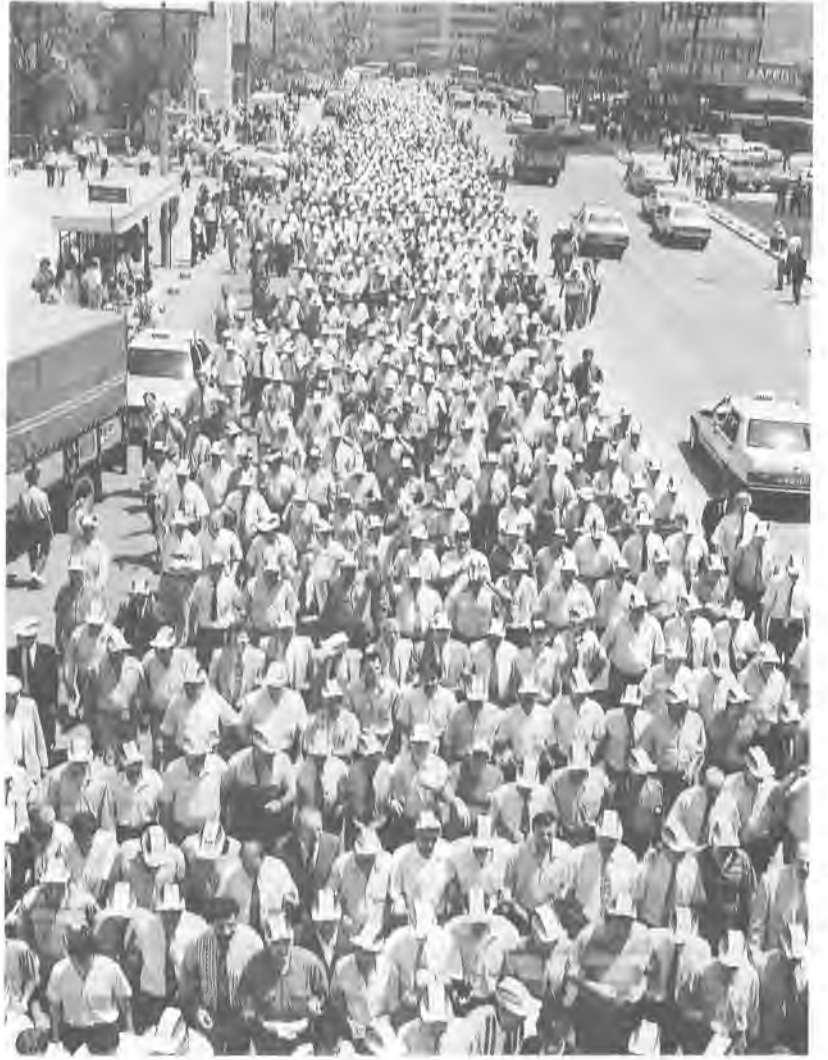
** Hükümet, 5 Nisan istikrar programı ile, uluslararası ve yerli tekeli sermayenin programını uyguluyor.

* Halkımızın sırtındaki vergi yükünün azaltılacağı vaad edildi. Asgari ücretten vergi alınmaması gerektiği söylendi.

** Katma değer vergisi oranı artırılarak halkımızın sırtındaki vergi yükü artırıldı. Özel tüketim vergisi geliyor. Aylık vergi iadesi uygulaması kaldırıldı.

* İşçinin, memurun, dar gelirlinin hakları korunacak, sosyal hukuk devleti hayata geçirilecek, dendi.

** Halk eziliyor. Enflasyonun yüzde 120'lere ulaştığı bir dönemde memurlara yıllık yüzde 54 zammın verilmesi bile tartışma konusu yapılıyor. Başbakanın imzaladığı toplu sözleşmeye göre verilmesi gereken ücret zamları gaspedilmek isteniyor.

Toplu sözleşmeler delinmek isteniyor.

** Halkımızın çıkarları değil, uluslararası ve yerli tekeli sermayenin çıkarları korunuyor. Tüm ücretli çalışanların temsilcisi TÜRK-İŞ'in ve diğer demokratik kuruluşların sözüne değil, IMF'nin ve Dünya Bankası'nın sözüne değer veriliyor. Toplu sözleşmelerden kaynaklanan borcunu ödemeyen hükümet, devlete duyulan güveni sarsıyor. İşçilerin ücret ve ikramiye alacakları ödenmiyor. Hukuk devletini, devlete güveni ve toplu pazarlık düzenini tahrip edecek ve en temel sendikal hakları yok edecek adımlar karşısında bugün susarsak ve sessiz

kalırsak, yarın hiçbir şey yapamayız.

Ülkemiz için, halkımız için, tüm çalışanlar için, işçi sınıfımız için, sendikalarımız için

YÜRÜYÖRÜZ, YÜRÜYECEĞİZ.

Bakanlıklar'daki Başbakanlık Binası'na kadarki yürüyüş sırasında, halkımız TÜRK-İŞ'çilere büyük destek verdi.

YÜRÜYÜŞ BAŞARIYA ULAŞTI

Güvenlik kuvvetlerinin Başbakanlık civarında aldığı aşırı önlemler nedeniyle yaşanan bazı ufak sorunların dışında, Başbakanlık'a yürü-

yüş olaysız olarak gerçekleş-
tirildi. Ancak Başbakan Sa-
yın Tansu Çiller'in makamın-
da bulunmaması nedeniyle,
bakanlarla sorunların görü-
şülmesi gerekli görülmedi.
Yönetim Kurulumuz, eylem-
in olaysız bir biçimde
amacına ulaştığını ilan ede-
rek, TÜRK-İŞ'e döndü.

Bu arada TÜRK-İŞ tarafın-
dan hazırlanmış ve 55 bin
adet çoğaltılmış olan "NİÇİN
GENEL EYLEM" açıklaması
Bölge ve İl Temsilciliklerimiz
aracılığıyla Teşkilatımıza
bağlı tüm şubelere dağıtıldı.

BAŞBAKAN ÇİLLER İLE KONUT'TA GÖRÜŞÜLDÜ

Başkanlar Kurulumuzun
tekrar toplanmasının ardın-
dan, genel eylem kararının
alınması öncesinde Başba-
kan Sayın Tansu Çiller'le gö-
rüşülmesinde yarar görüldü.
Yürüyüş eyleminin başarı-
yla sonuçlanmasının ardın-
dan, bu defa Başbakanlık
Konut'unda Sayın Başba-
kan'la bir görüşme yapıldı.

Başkanlar Kurulumuz bu
görüşme sırasında Genel
Başkan Bayram Meral, Sa-
yın Başbakan'a aşağıda yer
alan mektubu sundu.

**"Prof. Dr. Sayın Tansu Çiller
Başbakan**

ÖZÜ: Taleplerimiz

Sayın Başbakanım,

(1) Ülkemizin temel soru-
nu, demokratikleşmedir. Hü-
kümetimiz, genel ve yerel
seçimler öncesinde seçim
bildirgelerinde, Koalisyon
Protokolları ve Programların-
da yer alan vaatleri derhal
yerine getirmeli, 12 Eylül
Anayasası'nı, 2821 ve 2822
sayılı Yasaları ve diğer anti-
demokratik düzenlemeleri
bu vaatler doğrultusunda
değiştirmelidir.

(2) İşsizlik hızla artmakta-
dır. Hükümetimizin uygula-
maları, işsizliği daha da artır-
maktadır. Hükümetimiz, özel
sektörde ve belediyelerde
onbinlerce işçinin hiçbir ge-
çerli nedene dayanmadan
işten çıkarılmaları karşısında
sessiz kalmamalıdır. 158 sa-
yılı ILO Sözleşmesi Bakanlar
Kurulu tarafından onaylan-
malı, iç mevzuatımız 158 sa-
yılı ILO Sözleşmesi'ne uygun
hale getirilmelidir. Geçici ve
mevsimlik işçilerin çalışma
süreleri uzatılmalıdır. Res'en
emeklilik uygulaması, ilgili
Sendika ile görüşülerek ka-
rara bağlanmalıdır.

(3) Hükümet Programla-
rında ve Türkiye tarafından
onaylanmış 87, 98 ve 151
sayılı ILO Sözleşmelerinde,
kamu çalışanlarına da grevli
toplulu sözleşmeli sendikal
haklar ile siyasi faaliyette
bulunma hakkının tanınma-
sı öngörülmektedir. Hazır-
lanan yasa tasarısı bu yüküm-
lülükleri karşılamaktan
uzaktır. Kamu çalışanlarının
ILO Sözleşmelerinden kay-
naklanan sendikal hakları iç
mevzuatımıza yansıtılmalı-
dır.

(4) Sendikalarla mutaba-
kata varılmadan, işçilerin iş
güvencesi sağlanmadan, iş-
sizlik sigortası olmadan, ül-
kemizin ve halkımızın çıkar-
ları gerektiği gibi gözönünde
bulundurulmadan gerçek-
leştirilen özelleştirme, devle-
tin malvarlığının değerinin
çok altında fiyatlarla belirli
kesimlere aktarılması sonu-
cunu doğurmuştur. Bu uygu-
lama değiştirilmelidir.

(5) Ülkemizin kalkınma-
sında büyük katkıları bulu-
nan emeklilerin sorunlarının
çözümüne büyük öncelik ve-
rilmelidir.

(6) Çalışma ve Sosyal Gü-
venlik Bakanlığı tarafından
hazırlanan ve emeklilik hak-
larımız konusunda geçmişte
hiçbir yönetim döneminde

gündeme getirilemeyen boyutta olumsuzluklar taşıyan tasarı, bu biçimiyle ve TÜRK-İŞ'in bu konudaki talepleri dikkate alınmadan bir daha gündeme getirilmemelidir. Zorunlu tasarrufa ilişkin sorunlar çözülmelidir.

(7) SSK, geçmiş yıllarda prim borçları gecikme faizlerinin affedilmesinden büyük zarar görmüştü. 3986 sayılı Yasa'ya eklenen geçici 1. madde ile SSK'nın 16 trilyonluk alacağı, faizsiz ve gecikme zammı olmaksızın 36 aylık vadeyle taksitle bağlanmıştır. Bunlar, SSK'yı iflasa götürecek uygulamalardır. Bu yola bir daha başvurulmamalı, sosyal güvenliğin finansmanına devletin de katılması sağlanmalı, bu nedenle SSK'nın maruz kaldığı zarar Devletimiz tarafından SSK'ya ödenmeli, SSK hizmetlerinin niteliği yükseltilmelidir. SSK demokratikleştirilmeli ve özerkleştirilmelidir.

(8) Memurların ve sözleşmeli personelin aylıkları son derece yetersizdir. Aylıklar, günün ihtiyaçlarını karşılayacak düzeye yükseltilmelidir.

(9) İşçilerin ücret, ikramiye ve kıdem tazminatı alacakları derhal ödenmelidir.

(10) Hükümetimiz, kamu kesimi toplu iş sözleşmelerinde verilmesi öngörülen ücret zamlarını derhal uygulamalıdır.

Sayın Başbakanım,

Yukarıda arzettiklerimiz, acilen çözümünün son derece gerekli olduğuna inandığımız sorunlardır. Malumlarınız olduğu üzere, 2 Mart 1994 tarihli Raporumuzda, sorunlarımız daha kapsamlı olarak arzedilmiştir.

Saygılarımla,"

Görüşmede elle tutulur bir sonuç alınmaması üzerine, yeniden toplanan Başkanlar Kurulumuz genel eylem ka-

rarının uygulanması kararını aldı.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu 14.7.1994 tarihinde TÜRK-İŞ'e gönderdiği yazıda, "yasal olmayan yollara başvurulmasının çok yönlü zararlara sebebiyet vereceği ve olumsuz sonuçlarla karşılaşılacağı gözden uzak tutulmamalıdır" deniliyordu. TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, bu tür baskılara rağmen, Başkanlar Kurulu kararını uygulama doğrultusunda gerekli adımları attı.

ZİYARETLER...

Genel Başkan Bayram Meral, 14 Temmuz 1994 gününü Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi Yöneticilerini ziyaret ederek, 20 Temmuz Genel Eylemi'nin nedenlerini anlattı ve doktorlardan destek istedi. Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Başkanı Dr. Selim Ölçer, yaptığı konuşmada, sorunların ortak olduğunu ve sağlık hizmetlerinin başarılı bir biçimde sunulabilmesi için insanların iyi çalışma ve yaşama koşullarına ve çağdaş hak ve özgürlüklere sahip olmaları gerektiğini belirtti. **Dr. Selim Ölçer**, Türk Tabipleri Birli-

ğinin TÜRK-İŞ'in bu haklı eylemini desteklediğini ve eyleme katılacaklarını açıkladı.

Genel Başkan Bayram Meral, 15 Temmuz 1994 gününü Sendikalararası Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı Kamu Çalışanları Sendikalarının Yöneticilerini Eğitim-İş sendikası Genel Merkezi'nde ziyaret etti. Genel Başkan Meral, TÜRK-İŞ'in 1989-1990 yıllarından beri kamu çalışanları sendikacılığının gelişmesine büyük önem verdiğini ve bu konuda desteğini hiçbir zaman esirgemediğini hatırlatarak, Genel Eylemin ana amaçlarından birinin kamu çalışanlarına grevli toplu pazarlık ve siyasi faaliyette bulunma haklarının tanınması olduğunu hatırlattı ve destek istedi. Sendikalararası Eşgüdüm Komitesi adına Eğitim-İş Sendikası Genel Başkanı Niyazi Altunya konuştu. Niyazi Altunya, kamu çalışanlarının da işçi sınıfının bir parçası olduğunu belirterek, ortak davranmaya kararlı olduklarını ve genel eylemi desteklediklerini açıkladı.

Genel Başkan Bayram Meral, 16 Temmuz 1994 gü-

nü Türk Mühendis ve Mimlar Odaları Birliği Yönetim Kurulu'nu ziyaret etti. Bayram Meral, ölkemizin kalkınmasında büyük emeği geçen teknik elemanların sorunlarının son yıllarda arttığını belirterek, teknik personelin sorunlarının çözümünün TÜRK-İŞ'le birlikte verilecek meşru ve demokratik mücadeleyle bağlı olduğunu, TÜRK-İŞ'in de mühendis ve mimarların desteğinden büyük yarar sağlayacağını söyledi. TMMOB adına konuşan İhsan Karababa da, TÜRK-İŞ'in eyleminin ölkemiz ve halkımız için yararlı olduğuna inandıklarını ve desteklediklerini açıkladı.

DİSK, HAK-İŞ, çeşitli partiler ve politikacılar ve çeşitli diğer demokratik kuruluş ve girişimler, TÜRK-İŞ'in eylemini desteklediklerini açıkladılar. TÜRK-İŞ'i ziyaret eden SHP Genel Başkan Yardımcısı Cevdet Selvi ve Arkadaşları da, Genel Eylemi desteklediklerini açıkladı.

18 Temmuz 1994 Pazartesi günü, Başkanlar Kurulunun aldığı karar uyarınca, öğle yemeği arasında iş yerlerinde Niçin Genel Eylem duyurusu okundu.

DEMOKRASİ PLATFORMU YÖNETİCİLERİ ORTAK TOPLANTI YAPTI

19 Temmuz 1994 salı gününü ise TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde Demokrasi Platformu'nun ortak toplantısı yapıldı. Toplantıya, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, HAK-İŞ Genel Başkanı Necati Çelik, DİSK Genel Başkanı Kemal Nebioğlu, Kamu Çalışanları Sendikaları Platformu, Sendikalararası Eşgüdüm Komitesi, Türk Tabipleri Birliği, Türk Mühendis ve Mimlar Odaları Birliği, TÜRMOB, Türk Diş Hekimleri Birliği, Türk Veteriner Hekimleri Birliği, İnsan Hakları Der-

neği, Halkevleri, Öğretim Üyeleri Derneği, Çağdaş Hukukçular Derneği, Çağdaş Gazeteciler Derneği, Türkiye Ziraatçiler Derneği, İktisat Faköltesi Mezunları Cemiyeti ve Araştırma Görevlileri Derneği yöneticileri katıldı.

Bu önemli toplantıda Genel Başkan Bayram Meral'in yanı sıra, Necati Çelik, Kemal Nebioğlu ve diğer demokratik kuruluşların genel başkanı ve yöneticileri de konuştu.

Daha sonra Genel Başkan Bayram Meral, bu kuruluşların, aşağıda yer alan ortak açıklamasını okudu:

"Demokrasi Platformunu oluşturan Örgütlerimiz;

- 12 Eylül Hukukunun tasfiye edilerek insan hakları, barış, özgürlük ve bağımsızlık temelinde ölkemizin demokratikleştirilmesi;

- Sosyal hukuk devletinin korunması ve güçlendirilmesi;

- Enflasyonun, işsizliğin, özelleştirme adı altında sürdürülen yağma ve talanın, taşeronlaşmanın, kaçak işçiliğin, işçi çıkartmalarının, geleceğe yönelik hayali enflasyon oranlarıyla toplu iş sözleşmesi imzalamaya dayatmasının, kamu çalışanlarına yönelik baskı ve sürgünlerin önlenmesi;

- İşçi ve memur alacaklarının ödenmesi ve yürürlükteki toplu iş sözleşmelerinin uygulanması;

- Sendikal hak ve özgürlükler konusundaki kısıtlama ve yasaklamaların kaldırılması ve kamu çalışanlarına grevli toplu pazarlık ve siyasi faaliyetlerde bulunma haklarının derhal verilmesi için,

güç ve eylem birliği kararı almış ve dokuz aydır bu konuda etkili bir işbirliği ve güçbirliği gerçekleştirmiştir.

Demokrasi platformu yalnızca çalışanların değil, ay-

nı zamanda demokratikleşmenin, insan haklarının, ulusal varlıklarımızın ve halkımızın çıkarlarının da takipçisi olarak, sorumluları ve yetkilileri çeşitli zamanlarda uyarmış, onları yanlışlardan uzaklaştırmaya çaba göstermiştir.

Bütün bu girişimlerin sonuç vermemesi üzerine, Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu, 23 Haziran 1994 tarihindeki toplantısında üretimden gelen gücü kullanma kararını oybirliğiyle almıştı. Bu karar kendi kurullarında değerlendiren Örgütlerimiz, **20 Temmuz 1994** günü tüm çalışanların üretimden gelen gücünün kullanılmasını ve **ortak uyarı eylemi** yapılmasını kararlaştırmıştır.

Demokrasi Platformu'nu oluşturan tüm örgütler;

- Üyelerini ve diğer tüm çalışanları, 20 Temmuz 1994 Çarşamba günü bir günlük genel uyarı eylemine katılmaya çağırmaktadır;

- Emeklileri, işsizleri, tüm demokratik kuruluşları ve ölkemizin ve halkımızın geleceğini düşünen demokrasi güçlerini herkesi bu eylemimizi desteklemeye çağırmaktadır;

- Parlamento'da temsil edilen tüm siyasi partileri, vaatleri doğrultusunda ölkemizin demokratikleştirilmesi ve halkımızın ve çalışanların sorunlarının çözümünde derhal birlikte harekete geçmeye çağırmaktadır;

- Hükümeti ve İşverenleri, ölkemizin ve çalışanların sorunlarını daha da artırıcı tutum ve davranışlardan kaçınmaları konusunda uyarılmaktadır.

20 Temmuz Genel Uyarı Eylemimiz, taleplerimizin gerçekleşmesi doğrultusunda önemli bir güçbirliğimiz olacaktır. Örgütlerimiz, is-

temlerimizin hayata geçirilmesi konusunda izleyici olacak ve bunların gerçekleştirilmesi için eylemliliğimizi kararlı bir biçimde sürekli kılacaktır."

ULUSLARARASI DESTEK

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU), Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ETUC), Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu Asya Pasifik Bölge Örgütü (ICFTU-APRO), Uluslararası Ulaştırma İşçileri Federasyonu, Filipinler Sendikalar Konfederasyonu, Pakistan Sendikalar Federasyonu ve çeşitli ülkelerin sendikaları da Genel Eylemi desteklediklerini bildiren açıklamalar gönderdiler.

20 TEMMUZ EYLEMİ

20 Temmuz Genel Eylemi tüm ülke çapında büyük bir başarıyla gerçekleştirildi. Türkiye tarihinde ilk defa TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK'e bağlı sendikaların üyeleri ortak amaçlar uğrunda meşru ve demokratik bir eylem gerçekleştirdiler.

Türkiye tarihinde ilk defa, işçiler memurlar ve sözleşmeli personel, ülkemizin ve halkımızın sorunlarının çözümü için ülke çapında ortak bir eylem yaptı.

21 Temmuz günü de Demokrasi Platformu şu açıklamayı yaptı:

"20 Temmuz Genel Uyarı Eylemi", alınan karar doğrultusunda işyerlerinde, üretimden gelen gücün kullanılması biçiminde tüm yurttaki başarıyla uygulanmıştır.

Demokrasi Platformunu oluşturan örgütlerimize bağlı üyelerimize, aldığımız kararı destekleyen çalışanlar ve halkımıza teşekkür ederiz.

12 Eylül Hukuku'nun tasfiye edilerek insan hakları, barış, özgürlük ve bağımsız-

lık temelinde ülkemizin demokratikleşmesi amacına yönelik bu uyarı eyleminden gerekli mesajın alındığına inanıyoruz.

Ülkemiz demokrasi ve çalışmaya hayatında ilk örnek olan bu güç ve eylem birliği; işçilerin, memurların, tüm çalışanlar ve halkımızın sesi olmuştur. Bu tarihsel çıkış yeni bir dönemin başlangıcıdır. Yarınlarımıza olan güven ve umudumuzun ifadesidir.

Böylesi bir eylemin gerisinde yatan nedenlerin sağlıklı olarak değerlendirilmesi öncelikle Sayın Başbakan'a ve Hükümetimize düşmektedir. Çalışanlar ile işsizleri karşı karşıya getirebilecek Sayın Başbakan'ın demecini bir talihsizlik, amacını aşan sözler olarak değerlendiriyoruz.

Çalışanlar ile işsizlerin çıkarları birbirine karşıt değildir. Sorumlu bir Başbakan'dan beklenen, işsizleri çalışanlara karşı kışkırtmak değil, işsizliği önleyici programları ortaya koymak, bu yonde, işsizlik sigortası gibi sosyal politikaları uygulamaktır.

Demokrasi Platformu ve onu oluşturan örgütlerimiz, izlenen ekonomik ve sosyal politikaların ve Parlamento'nun izleyicisi olacaktır. Haklı

taleplerimizin yerine getirilmemesi durumunda eylemlerimiz, alınan karar doğrultusunda sonuç alınıncaya kadar devam edecektir.

Gösterdikleri destek ve duyarlılık için basın mensuplarına teşekkür ederiz."

TÜRK-İŞ bu eylemden yüzünün akıyla çıktı. Hava-İş Sendikası dışındaki tüm Sendikalarımız, Başkanlar Kurulumuzun aldığı karara uymak için elinden gelen çabayı gösterdi. Hava-İş Sendikası Genel Merkez Yönetim Kurulu ise, 28 Haziran tarihli Başkanlar Kurulu kararının oybirliğiyle alınmış olmasına rağmen, 19 Temmuz 1994 günü yayınladığı ve işyerlerinde dağıttığı bildiride, "bu eylemin içinde olmamaya karar verdik" dedi. TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu ise 28 Temmuz günü aşağıdaki bildiri yayınladı:

"TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nun 28 Haziran 1994 günü toplantısında oybirliğiyle aldığı Genel Eylem kararı, 19 Temmuz 1994 günü HAK-İŞ, DİSK, Kamu Çalışanları Sendikaları, Türk Tabipleri Birliği, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve Demokrasi Platformunu oluşturan diğer demokratik kuruluşların da katılmalarıyla, büyük bir başarıyla gerçekleştirildi.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, başta Başkanlar Kurulumuz olmak üzere, 12 Temmuz 1994 günü Ankara'da Başbakanlık'a yapılan yürüyüşe katılan Genel Merkez ve Şube Yöneticilerimize ve 20 Temmuz Genel Eylemi'nin başarıyla gerçekleşmesi için hiçbir fedakarlıktan kaçınmayan Sendikalarımızın Genel Merkez ve Şube Yönetimlerine, işyeri sendika temsilcilerine ve üyelerine şükranlarını sunmaktadır.

12 Temmuz Yürüyüşü ve 20 Temmuz Genel Eylemi, öncelikle 12 Eylül Hukukun kaldırılması, ülkemizin demokratikleştirilmesi, kamu çalışanlarına grevli toplu pazarlık ve siyasi faaliyette bulunma haklarının verilmesi, Hükümetin ülkemiz ve halkımızın çıkarlarına uymayan tavırlarının değiştirilmesi, işten atılmalara ve özelleştirme adı altında sürdürülen yağma ve talana müsaade edilmemesi, emeklilerin sorunlarının çözülmesi, işçi alacaklarının ödenmesi ve hukuk devleti anlayışının gereği olan toplu sözleşme zamlarının uygulanması amacıyla yapıldı.

20 Temmuz Genel Eylemi ülkemiz sendikacılık tarihine başarılı bir sayfa olarak geçmiştir.

Başkanlar Kurulumuzun

28 Haziran'da oybirliğiyle aldığı karara uymayan ve 19 Temmuz 1994 günü yayınladığı bildiriyle eylem kınıcılığı yapan tek Sendikamız, Hava-İş olmuştur. Hava-İş Sendikası Genel Merkez Yönetim Kurulu imzasıyla yayınlanan bildiride, TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu toplantısına ilişkin gerçektir iddialarda bulunulmuş, TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu kararı çiğnenmiş ve eylem kınıcılığı yapılmıştır. Üyesine güven veremeyen, üyesini arkasından greve sürükleyemeyen, üyelerinin sorunlarını çözmek için gerekli girişimlerde bulunmayan bir yönetimin eylem kınıcı tavrını normal karşılıyoruz. Hava-İş'in değerli Şube Yöneticilerinin, İşyeri Sendika Temsilcilerinin ve

Üyelerinin, tabanla kopukluğunu örtmek için en keskin açıklamaları yapan ve ancak sınıf kardeşlerini en zor anlarında bırakarak kendilerini güvenceye alanları gerektiği gibi değerlendirdiğini biliyoruz.

Hava-İş Sendikası Genel Merkez Yönetim Kurulu'nun yalanlara dayalı ve Hava-İş'in onurlu tarihine bir leke olarak geçecek bu açıklamasına, Hava-İş Sendikamızın değerli Şube Yöneticilerinin, İşyeri Sendika Temsilcilerinin ve Üyelerinin de inanmadığına ve Genel Merkez Yönetim Kurulu'nun eylem kınıcı tavrından üzüntü ve utanç duyduklarına inanıyoruz. Hava-İş Genel Başkanı Atılay Ayçin'in 28.7.1994 günlü Milliyet Gazetesi'nde yayınlanan, TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu'nun yerlerini terk etmesi gerektiği doğrultusundaki açıklamasını da, demokrasi ve sendikal disiplinle bağdaştırmıyoruz.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu ilk toplantısında Hava-İş Genel Merkez Yönetim Kurulu'nun 19 Temmuz 1994 tarihli açıklamasını ve Atılay Ayçin'in 28.7.1994 tarihli Milliyet Gazetesi'nde yer alan demecini değerlendirecek ve gereğini yerine getirecektir."

Polonya Cumhurbaşkanı Lech Walesa Türkiye'yi ziyaret etti

Polonya Cumhurbaşkanı Lech Walesa Temmuz ayında Türkiye'yi ziyaret etti. Dayanışma Sendikası'nın lideri Lech Walesa, Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel'in verdiği yemekte TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral ile de görüştü.

Lech Walesa'nın Türkiye ziyareti, Türkiye'de işçilerin genel eylem yaptıkları 20 Temmuz gününe rastladı.

Polonya'da işçi hareketi liderliğinden Cumhurbaşkanlığı'na kadar giden Walesa Ankara'da "devlet nişanı" alırken, "bizim Walesa" Bayram Meral, ücret için sokaklara dökülmek zorundaydı...

WALESA İLE BAYRAM MERAL Polonya'nın en etkili işçi lideri Devlet Başkanı Lech Walesa'yı Türkiye'deki işçilerin lideri Türk - İş Genel Başkanı Bayram Meral Cumhurbaşkanı Demirel'in verdiği yemekte buluştu. Kendisini Türkiye'deki işçilerin lideri olarak tanıttı. "Eskiden biz de işçi lideriydik. Kendi hakkımızı savunuyorduk, ama Cumhurbaşkanı olarak şimdi bizim işçilerimizin hakkını koruyacak kimse yok" yanıtı veren Walesa, Demirel olmak üzere herkesi güldürdü. Walesa, Türk sendikacılarına da, "Mümkün olan haklarınızı talep edin, ama üzerinde yasadışı bir örgütlenmeye ihtimal etmeyin" mesajı gönderdi (Fotoğraf: Alef TUNER)

WALESA'DAN MİLLİYET'E ÖZEL DEMEÇ

Eylem 'Bizim Walesa'yı terletti

Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral, DİSK Genel Başkanı Kemal Nebioğlu, Hak-İş Genel Başkanı Necati Çelik otobüsle işçilerin eylem yerlerini dolaşarak hükümeti uyarıcı konuşma yaptı. Sıcak hava ve güneş liderleri terletti. Meral sözünüce çekti fora etti ve "Oh dünya var-

mış" diyerek rahatladı. Yaşamı olumsuz etkileyen eylem Ankara'da sakin geçerken, İstanbul Kartal'da yasadışı pankart açan ve sloganlar atan gruba polisün müdahalesi üzerine olaylar çıktı. Polisin cop kullanarak dağıttığı grupları 9 kişi gözaltına alındı. (Fotoğraf: Mustafa İSTEMİ)

Almanya Saarland Eyaleti Ekonomi Bakanı Reinhold KOOP, Genel Sekreterimiz Şemsi DENİZER'i ziyaret etti

Friedrich Ebert Vakfı ve MEK-SA Vakfı'nın davetlisi olarak Türkiye'ye gelen ve 5 Temmuz 1994 günü Ankara'da "Almanya'da Özelleştirme Çalışmaları: Saarland Eyaletinde Kömür ve Çelik Politikası" konulu bir konferans veren Saarland Eyaleti Ekonomi Bakanı Reinhold KOOP, 6 Temmuz 1994 günü TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Şemsi DENİZER'i ziyaret ederek, Türkiye'de özelleştirme uygulamaları, Türkiye Taşkömürü Kurumu konusundaki tartışmalar ve TÜRK-İŞ ve Genel Maden-İş'in özelleştirme ve Türkiye Taşkömürü Kurumu'nun durumu konularındaki görüşlerini dinledi.

1994 TOPLU İŞ SÖZLEŞMELERİNDE SON GELİŞMELER

İlk yarısını geçirdiğimiz 1994 yılı, toplu sözleşmeler bakımından 1993'ün aksine özel kesimin yoğun olduğu bir dönemdir. 1994 yılı Toplu İş Sözleşmeleri; 282 bin 760 özel sektör, 146 bin 881 kamu sektörü olmak üzere toplam 429 bin 641 işçimizi ilgilendirmektedir. Bunlardan kamudaki 27 bin 273, özel'de 24 bin 285 işçimiz grev yasağı kapsamında bulunmaktadır.

Kamu kesimi toplu iş sözleşmelerinde çok büyük bir bölüm yürürlük tarihleri açısından tekli yıllara getirildiğinden bu yıl içinde yenilecek toplu sözleşme görüşmelerinde özel sektör ağırlık taşımaktadır. Eylül ayı, özel sektör toplu iş sözleşmelerinde en kalabalık işçi grubunu kapsamaması nedeniyle önemlidir. İşçi sendikaları, MESS ve TEKSTİL İşverenleri Sendikasıyla yapılacak grup toplu iş sözleşmeleri başta olmak üzere, Eylül ayında özel sektör işverenleriyle toplu sözleşme masasına oturacaklardır.

TÜRK METAL'in taraf olduğu 94744 işçiyi ilgilendiren grup toplu iş sözleşmesinde ilk oturma 15 Ağustos'ta yapılacaktır. Teksif, 48650 iş-

çiyi kapsayan grup toplu iş sözleşmesinde 17 Ağustos 1994 günü görüşmelere başlayacaktır.

1994 Kamu Kesimi Toplu İş Sözleşmelerinde THY ve HAVAŞ (Ekim ayı yürürlük tarihli), belediyeler (ESHOT, İZSU, ASKİ (Ankara), ASKİ (Adana), EGO, İSKİ, Erdemir İGSAŞ en önemlileridir. Tes-İş Sendikası'nın taraf olduğu İSKİ Toplu İş Sözleşmesinde 2 Ağustos 1994 gününde ilk görüşme yapılmıştır. İGSAŞ sözleşmesinin görüşmeleri 1 Nisan 1994 de sonuçlanırken, işçilere birinci yıl için yüzde 71, ikinci yıl ise altıncı aylık enflasyon oranında zam yapılmıştır. İETT'de 7875 işçiyi ilgilendiren toplu sözleşme görüşmeleri 22 Temmuz'da tarafların arasında sonuçlanmıştır. Sözleşmeyle, işçiler birinci yıl yüzde 65, ikinci yıl yüzde 50 oranında zam almışlardır. Mart ayında başlaması gereken ESHOT, İZSU, ASKİ (Ankara), ASKİ (Adana), Haziran'da başlaması gereken EGO toplu sözleşme görüşmelerine sendikalar arasındaki yetki ihtilafı nedeniyle henüz başlanamamıştır.

1994'ün geride bıraktığımız yedi ayında özel sektörde sözleşmesi olan üye sendikalarımız yılın ilk üç ayı yürürlüklü toplu iş sözleşmelerinin büyük bir bölümünü sonuçlandırmışlardır. Sözleşmelerin diğer kısmında hazırlık aşamaları devam ederken, bir kısmında görüşmeler sürmektedir. Bir diğer kısmı da uyuşmazlıktadır. Bu arada greve çıkma hakkına sahip olmayan sözleşmeler YHK.na intikal etmekte ve Kurul'da sonuçlanmaktadır.

1993 Yılı kamu kesimi toplu iş sözleşmelerinde enflasyona endeksli ücret zamları

1992 yılının ikinci yarısında ve 1993 yılı itibariyle bağtılan kamu kesimi toplu iş sözleşmelerinde ikinci dönem ücret zamları enflasyona bağlı olarak belirlenmiştir. Sözleşmelerin ikinci dönem ücret zamları, altışar aylık dönemler halinde geçmiş dönemde meydana gelen fiyat artışları oranında dönem başında uygulanmaktadır.

11 Ağustos 1993 tarihinde Başbakan Tansu Çiller, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü, Devlet Bakanı Yıldırım Aktuna ve Devlet Bakanı Bekir Sami Daçe tarafından imzalanan "1993 Yılı Kamu Kesimi Toplu İş Sözleşmeleri Anlaşma Tutanağı"nda da ücret zammı hakkında kabul edilen madde aynen şöyledir.

"1. 6 Ay zammı % 37 oranında,

2. 6 Ay zammı % 28 oranında,

3. 6 Ay zammı 2. altı ayda gerçekleşen enflasyon oranında,

4. 6 Ay zammı 3. altı ayda gerçekleşen enflasyon oranında."

Kabul edilen bu hüküm doğrultusunda Ocak'94 ayında % 34, Şubat'94 ayında % 33.4, Mart'94 ayında % 37.7, Nisan'94 ayında % 37.2 oranlarında ücret zammı uygulanmış ve fakat Mayıs'94 ayında uygulanması gereken % 60.1, Haziran'94 ayında uygulanması gereken % 65.4 ve Temmuz'94 ayında uygulanması gereken % 61.1 oranındaki ücret zamları uy-

gulanmamıştır. Enflasyona endeksli olarak ücret zammı alacak Kamu Kesimi Toplu İş Sözleşmeleri kapsamında 739 bin 631 işçimiz bulunmaktadır. Aylar itibariyle zamdan faydalanan işçiler;

Mayıs 1994	4512
Haziran 1994	66909
Temmuz 1994	250122
Ağustos 1994	38947
Eylül 1994	372664
Ekim 1994	6477
Toplam	739.631

1994 yılı Mayıs ayında Petrol-İş Sendikamızın TÜGSAŞ ve Sümerbank, Basın-İş Sendikamızın ETİBANK ve Ağaç-İş Sendikamızın Milli Eğitim Gazi Teknik İşyerlerinde Toplu İş Sözleşmesi üçüncü dilim ücret zammı; 1994 yılı Haziran ayında Türk Metal Sendikamızın ÇİNKUR ve MEB Ders Aletleri ve Haber-İş Sendikamızın PTT Genel Müdürlüğü işyerlerinde Toplu İş Sözleşmesi üçüncü dilim zammı; 1994 yılı Haziran ayında ise Genel Maden-İş Sendikamızın MTA, Teksif Sendikamızın Sümerbank, Deri-İş Sendikamızın Sümerbank ve Basın-İş Sendikamızın Başbakanlık Basımevi, Türk Tarih Kurumu ve Ziraat Bankası işyerlerinde Toplu İş Sözleşmesi dördüncü dilim zammı uygulanmamıştır. 250 bin 122 işçiyi kapsayan Temmuz ayı sözleşmelerinde de enflasyona endeksli ücret zamları hala ödenmemiştir.

Öncelikle, imzalanan anlaşma tutanağında ikinci dönem altışar aylık ücret zamları

nın enflasyona endeksli olarak verileceği belirlenmiştir. Bu açık hükme rağmen, Hükümetin tavrı Toplu İş Sözleşmelerinin ve bu sözleşmelerin dayanağı olan hukuk devleti anlayışının ihlalidir. Hükümetin tutumu, hukuk devleti anlayışını yoketmeğe yönelik bir adımdır. Devlet, yasalara aykırı davranamaz, davranmamalıdır. Konfederasyonumuz, 28 Haziran 1994 tarihinde yayınlanan Başkanlar Kurulu bildirisinde yer aldığı üzere; enflasyon farkının ödenmemesini tartışma konusu bile yapmamakta ve hukuk devletinin gereğinin eksiksiz olarak yerine getirilmesini istemektedir. Bugün, ülkemiz tarihinin en büyük ekonomik, sosyal ve toplumsal bunalımını yaşamaktadır. Ancak, ekonomik bunalımında çalışanların hiçbir sorumluluğu bulunmamaktadır. Hükümet fedakarlığı bunalımın sorumlularından istemelidir. Hükümet bu şekildeki tavırlarıyla, kendisine duyulan güveni -ki, güvene ihtiyaç duyulan böyle bir dönemde- yoketmektedir.

Toplu İş Sözleşmelerinde kabul edilen her hüküm işçinin kazanılmış hakkıdır. Dolayısıyla yürürlükte bulunan ücret zammına ilişkin toplu sözleşme hükmü mutlaka hayata geçirilmelidir. Aksi takdirde toplu sözleşmelerin diğer maddeleri de sürekli olarak ihlal edilecek, önümüzdeki aylarda yapılacak toplu iş sözleşme görüşmelerine, toplu sözleşme sistemine ve genel olarak demokrasiye duyulan güven sona erecektir.

İŞÇİ VE İŞVEREN KONFEDERASYONLARININ MÜŞTEREK AÇIKLAMASI

Ülkemizin içinde bulunduğu ağır ekonomik krizin gözden geçirilmesi, her gün artan işsizliğin ve işten çıkarılmaların üzerine eğililmesi, çareler aranması ve çözüm yollarının saptanması için biraraya gelen Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ), Türkiye Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu (HAK-İŞ), Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) ve Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) Başkan ve Yöneticileri;

Ülkemizin ekonomik potansiyelinin mevcut krizden çıkmaya yeterli olduğunu;

Çalışan ve çalıştırılanların temsilcileri olarak, istikrarlı bir yönetim ve kararlı bir tutumun Hükümetçe yerine getirilebilmesi halinde ekonomimizin eski gücüne kavuşabileceğini;

Bugüne kadar çeşitli vesilelerle gerçekleştirdiğimiz çalışma ve işbirliğimizin sürekli kılınmasında yarar gördüğümüzü;

En kısa süre içinde mevcut krizden çıkmak için gerekli görülen acil, kısa ve uzun vadeli önlemlerin hükümet ile beraber alınabilmesi bakımından gerekli girişimlerde bulunulacağını;

Türk kamuoyuna duyurmak isteriz.

İşçi ve işveren üst kuruluşları olarak.

Herşeyden önce, barış içinde bir çalışma hayatına ve istikrarlı bir ekonomiye ihtiyacımız olduğunu;

İşten çıkarma ve işyerini kapatma yoluyla krizin aşılamayacağını;

Piyasanın canlandırılması ve üretimin artırılması amacıyla gerekli önlemlerin alınmasını ve bu arada bankacılık sistemi için de yeni çözümler üretilerek üretim hareketlerinin hızlandırılmasını;

Türk Lirasını güçlendiren ve güveni artıran önlemlerin hızlandırılması ve yatırımların yeniden başlamasının sağlanmasını;

Toplumun tüm kesimleri açısından temel sorun haline gelen enflasyonun düşürülmesi için gerekli önlemlerin alınmasını ve bu konuda kesimlerarası işbirliğinin gerçekleştirilmesini;

Ücret üzerindeki vergi, fon vs. yüklerin azaltılmasını; bu arada tespit edilecek Asgari Ücretten, Bakanlar Kuruluna tanınan yetkinin kullanılması suretiyle vergi oranının düşürülmesini;

Hükümetin çalışma hayatını ilgilendiren her konuda kesimlerle sürekli danışma ve işbirliği içinde olmasının yararlı olacağını; bu cümleden olarak KIT sorunu karşısında yapılacak tercihlerin belirlenmesi ve bu konuda ciddi bir işbirliğinin hemen başlatılmasını;

İlgililerden talep etmekteyiz.

Ayrıca;

- Vergi reformu,

- Kayıtdışı ekonomiyi kayıtlı ekonomiye çekmek için alınacak önlemler,

- Demokratikleşme,

- Yasal ve Anayasal iyileştirmeler,

- Sosyal güvenlik sistemi,

- Gümrük Birliği,

- Gelir bölüşümü,

- Yeni sanayileşme stratejileri,

- Güneydoğu sorununun biran önce çözülmesiyle Ülkemizin ve ekonomimizin sağlayacağı faydalar,

- Mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesi vb.

konularda Konfederasyonlar arası oluşturulan bir Kurul çalışmalarını sürdürecektir ve gelecek toplantılarımızda incelenecek bu konular gündeme alınacaktır.

Türk kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Refik Brydur

TİSK Başkanı

Bayram Meral

TÜRK-İŞ Başkanı

Necati Çelik

HAK-İŞ Başkanı

Kemal Nebioğlu

DİSK Başkanı

TÜRK-İŞ : Hükümet ile işverenlerin işbirliği asgari ücret çalışmalarını çıkmaza soktu

Asgari ücretin yeniden belirlenmesi amacıyla ilk defa 16 Mayıs 1994 tarihinde toplanan Asgari Ücret Tesbit Komisyonu çalışmalarını sürdürüyor. Yasal zorunluluk nedeniyle; sanayi ve hizmet kesimi ile tarım ve orman kesiminde geçerli olacak asgari ücretin belirlenmesinde iki ayrı komisyon halinde şimdiye kadar sekizer toplantı yapıldı.

Geçmiş yıllarda olduğu gibi, TÜRK-İŞ öneri ve talebi doğrultusunda bu yıl da sanayi ve tarım içeren "ulusal düzeyde tek asgari ücret" belirlenmesi kararına oybirliğiyle varıldı.

Şimdiye kadar yapılan çalışmalarda, ülkenin ekonomik ve sosyal durumundaki olumsuz gelişmeler sonucu açıklanan "5 Nisan Kararları" gözönünde tutularak bir belirleme yapılması doğrultusundaki istekler, çalışmalara katılan işçi kesimi temsilcileri tarafından "bunalımdan çıkış için, çalışanların ekonomik ve sosyal haklarının kısıtlanmaması" yanlıştır. Çalışanlar sorumlu olmadıkları bunalımın faturasını ödemek durumunda değildir" temel görüşü çerçevesinde ortaya konulmuştur. Belirleme çalışmalarında, insan onuruna yaraşır asgari yaşam düzeyini sağlayacak bir ücretin saptanmasını isteyen işçi kesimi, siyasal iktidara düşen görevin piyasanın görünmeyen eli yerine, sosyal devletin ekonomik ve sosyal yapıya adil müdahalesi olması gerektiğini vurgulamıştır.

Belirleme çalışmalarının sırasında, Maliye Bakanlığı ile Devlet Personel Dairesi yetkililerden de bilgi alınmış ve değerlendirilmiştir.

Asgari Ücretin Temmuz ayı içinde belirlenmeyerek, 1 Ağustos 1994 tarihinde yeni asgari ücretin yürürlüğe girememesi üzerine TÜRK-İŞ, aşağıdaki açıklamayı yaptı:

Genel Başkan Bayram Meral

"Hükümet ve işverenlerin işbir-

liği ile asgari ücret komisyonu bugün sonuç almadan dağılmıştır.

16 Mayıs 1994 gününde çalışmalara başlayan ve bugüne kadar 9 toplantı yapan Asgari Ücret Tespit Komisyonu, Konfederasyonumuzun bütün olumlu yaklaşımlarına rağmen hükümet ve işverenlerin işbirliği sonucu yüzbinlerce işçi bir kez daha mağdur edilerek yoksulluğun pençesine itilmiştir.

Devletin resmi verilerine göre asgari ücret artışının % 79.7 olması gerekirken, komisyonda görev yapan hükümet ve işveren temsilcileri bu oranı % 65.4 e düşürmek için ısrarlı olmuşlardır. Ayrıca işveren kesiminin yılların geleneğini bozarak 1 Ağustos 1994 gününden itibaren yürürlüğe girmesi gereken asgari ücretin yürürlük tarihini 1 Eylül 1994 olarak önermiş, hükümet kesimi işverenlerin bu teklifi karşısında tavırını göstermeyerek işveren kesiminin teklifin yaşama geçmesine imkan sağlamıştır.

Bu tutum değişik işkollarında çalışan yüzbinlerce üyemizin ücret kaybına neden olmaktadır, ayrıca örgütlenme imkanı bulamayan milyonlarca işçi ile çok

sayıda memurun mağdur olmasına yol açmıştır.

İktidara geldiklerinden bu güne kadar çalışanları ezerek sermaye kesimini koruyan bu günkü hükümet, bu tutumu ile bir kez daha çalışanların ve fakir halk kesiminin alınterinin karşılığını sermaye kesiminin kasalarına aktarmıştır.

Ülke olarak içinde bulunulan ekonomik krizin sorumlusu çalışanlar olmadığı gibi ekonomik krizden çıkışı çalışanların ekonomik haklarının kısıtlanmamasında aramak yanlıştır. Sosyal devlete düşen temel görev, belirlemelerde piyasanın görülmeyen eli yerine ekonomik ve sosyal yapıya adil müdahalede bulunmak olmalıdır. Siyasal iktidara asgari ücretin artmasına paralel olarak devletin vergi ve sigorta prim gelirlerinde de artış olacağı gerçeğinin farkında olmadığını bu tavır ile göstermiştir.

TÜRK-İŞ, asgari ücret belirleme çalışmalarında hükümet-işveren birliği ile meydana gelen bu tikanıklığın, çalışma barışı yanısıra toplumsal barışı da ciddi ölçüde zedeleyecek bir gelişme olarak değerlendirmektedir."

TÜRK METAL "İHTAR MİTINGİ" DÜZENLEDİ

MERAL : "Hayatı durduracağız"

ÖZBEK : "Milyonlar Ankara'ya yürüyecek"

TÜRK-İŞ'e bağlı Türk Metal Sendikası tarafından 3 Temmuz 1994 günü Bursa'da düzenlenen "İşveren ve hükümete ihtar mitingi"ne katılmak üzere kent dışından gelen çok sayıda işçi, Fomara Meydanı'nda toplandı.

BAYRAM MERAL'İN KONUŞMASI

Mitingde konuşan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram Meral, Hükümetin haksızlığa huzursuzluğa karşı mücadele etmesi gerekirken, işçilere karşı mücadele ettiğini ifade ederek, "20 Temmuz'da Türkiye'de hayatı durduracağız" dedi.

Meral, Bursa'da düzenlenen "İhtar Mitingi"nde yaptığı konuşmada, meydanlarda, "Herkes aşı, iş, 12 Eylül yasalarına hayır" diyenle-

rin, emekten yana olduklarını söyleyenlerin bugün tam tersini yaptıklarını söyledi.

Sosyal demokrat ilkeleri savunan bir partinin açtığı dava sonucu 2 milyar lira tazminata mahkum olduğunu hatırlatan Meral, tazminatı ödeyebilmek için meydanadaki işçilerin her birinden, hesabına 25'er kuruş yatırmasını istedi.

ÖZBEK'TEN ÇAĞRI

Türk Metal Sendikası Genel Başkanı Mustafa Özbek, Türkiye'nin bu hükümetten kurtarılması gerektiğini ifade ederek, muhalefet ve işçi konfederasyonlarına iktidarı düşürmek için "yüklenme" çağrısında bulundu. Özbek, Bursa'da düzenlenen, "İşçi kıyımına duyarsız hükümete ve sorumsuz işverene kar-

şı ihtar mitingi"nde yaptığı konuşmada, "Bizleri bu meydanlara itenler şunu çok iyi bilmeliler ki, meydanlar dolacak, taşacak, milyonlar Ankara'ya yürüyecek" diye başladı.

ÖZBEK'TEN KOÇ'A

5 Nisan ekonomik istikrar paketini de eleştirerek, hükümetin bu kararlarla bir yere varamayacağını ifade eden Özbek, şunları söyledi: "Türkiye'nin bugünkü ekonomik krizi, parababalarının kaymak tabakası savaşından kaynaklanıyor. Bu tabakadan en çok ben yiyeyim savaşında, işçilere zarar veriyorlar. Bugün aldıkları tedbirleri neden birinci ayda almadılar? Biz, haksız yere işten atılanların geri dönmesi için mücadele ediyoruz."

TOÇOĞLU: "SSK, KANUN ZORUYLA İFLASA SÜRÜKLENİYOR"

Belediye gelirleri yasasında yapılan değişiklikle Kurum'un 16 trilyona yakın alacağı, faizsiz ve gecikme zammı olmaksızın 36 ay takside bağlandı

TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Enver Toçoğlu, basına yaptığı açıklamada, SSK'nın kanun zoruyla iflasa sürüklendiğini öne sürdü.

Ekonomik Denge Vergisinin ihdasına ilişkin olarak Resmî Gazetede yayımlanan 3986 sayılı yasaya eklenen geçici 1. madde ile Büyükşehir Belediyeleri, Belediyeler, İl Özel İdareleri, bunlara ait tüzel kişilerin veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğine haiz kuruluşların 1 Nisan 1994 tarihine kadar birikmiş olan prim borçlarının, asılları ve fer'ileri ile 6183 sayılı

Kanun hükümlerine göre takip olunan amme borçlarının, aynı tarihten itibaren herhangi bir zam ve faiz uygulanmaksızın 36 ay süreli takside bağlandığına işaret eden Toçoğlu, "Kurum'u ekonomik çıkmazdan kurtarma yerine, biraz daha batırmak ve kaynaklarından yararlanma yolunu seçmek bu hükümetin alışkanlığı haline geldi" dedi.

Net olarak 15 trilyon 637 milyar 886 milyon lira prim alacağının 36 ay sonraki enflasyon rakamlarına göre emeklilere ödenecek bir aylık parayı bile karşılaması

nın kuşkulu olduğuna işaret eden Enver Toçoğlu, "Hükümetin yapacağı iş, kamu borçlarını ödeyip, milyonlarca insana hizmet veren Kurum'u rahatlatmaktır. Kanun zoruyla Kurum kaynaklarının sömürülmesine devam edilmektedir. Daha önce de prim alacaklarının faizleri af'edilmişti. Oysa bugün ilaç vermekte bile güçlük çeken SSK'nın, böyle siyasi kararlara tahammülü yoktur. TÜRK-İŞ'in Kurum'un özerkliğe kavuşturulması yolundaki isteklerinde ne kadar haklı olduğu bu örnekle bir kez daha sergilenmektedir" dedi.

Erzurumda düzenlenen Çevre ve İşçi Sağlığı, İş Güvenliği Seminerine katılan TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih KILIÇ;

TÜRK HALKI, TERÖR VE ZİHİNSEL KİRLİLİKLE MÜCADELE ETMELİDİR...

Büyük ilgi gören seminerin açılışına katılan, Genel Eğitim Sekreteri Salih Kılıç, Erzurum Valisi, Belediye Başkanı ve Erzurum Atatürk Üniversitesi Rektörü birer konuşma yaparak Türkiye ve Erzurum için Çevre ve İşçi Sağlığı Konusunun önemini belirttiler.

Seminerin açılışını TÜRK-İŞ adına yapan sayın Kılıç, "Türk halkı terör ve zihinsel kirlilikle mücadele etmeli ve mutlaka tepkisini göster-

melidir" dedi.

Üç gün süren ve uygulama ağırlıklı yapılan seminerde, Doç. Dr. Nizamettin Aktay, Dr. Şule Ilıcak, Dr. Celal Emiroğlu, Haluk Nakipoğlu, Avni Yazıcı ve Sebahattin Dertli'nin konuşmacı olarak katıldıkları programda, İşgüvenliği Hukuku, Meslek hastalıkları - İlk Yardım, Çevre Sağlığı-İşyeri Sağlık Hizmetleri - Sosyal Güvenlik Mevzuatı gibi konular işlendi.

ANAYASA MAHKEMESİ ÖZELLEŞTİRME YETKİ YASASINI İPTAL ETTİ

Anayasa Mahkemesi hükümete özelleştirmeye ilişkin geniş yetkiler veren 1987 sayılı yetki yasasını oy birliği ile Anayasa'ya aykırı buldu.

Yetki Yasasının iptali ile, yetki yasasına dayanılarak çıkarılan 5 Kanun Hükmünde Kararnamede iptal edildi.

Anayasa Mahkemesi, hükümete, özelleştirme konusunda kanun hükmünde kararnamelele (KHK) düzenleme yapma yetkisi veren 1987 sayılı yetki yasasını, oybirliğiyle Anayasa'ya aykırı bularak iptal etti.

1987 sayılı yetki yasası, hükümete, bütün kamu kuruluşlarını ve bunların bağlı ortaklık, işletme, müessese ve iştiraklerindeki kamu paylarının özelleştirilmesine olanak tanıyordu. Yasa, Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu'nun kaldırılarak Özelleştirme

Yüksek Kurulunun kurulması ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığının, Özelleştirme İdaresi Başkanlığına dönüştürülmesini öngörüyordu. Yetki yasası ayrıca, özelleştirme kapsamına alınan, özelleştirilen, faaliyeti durdurulan, küçültülen, kapatılan veya tasfiye edilen ya da, yeniden yapılandırılmadan dolayı istihdam yapısı değişen kuruluşlarda çalışan devlet memurları ve sözleşmeli personelle ilgili gerekli düzenlemelerin yapılmasını da kapsıyordu.

İPTAL EDİLEN KARARNAMELER:

- Özelleştirilecek KİTlerdeki personele iş kaybı tazminatı için fon kurulmasına dair kararname
- Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu'nu Özelleştirme Yüksek Kurulu'na dönüştüren kararname
- Çalışanları Tasarrufa Teşvik Fonu'nu Kamu Ortaklığı İdaresi'nden alarak Hazine'ye devreden kararname
- Kamu Ortaklığı İdaresi'ni Özelleştirme İdaresi Başkanlığına dönüştüren kararname
- Özelleştirilecek kuruluşlarda çalışan Emekli Sandığı'na bağlı memurlara kadınlar için 50, erkekler için 55 yaş sınırını geçtikleri anda zorunlu emeklilik getiren kararname çıkarıldı.

TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri TOÇOĞLU, "Yetki yasasının iptalini son derece isabetli buluyorum"

TÜRK-İŞ
Genel Mali Sekreteri
Enver Toçoğlu

TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri ve Demiryol-İŞ Genel Başkanı Enver Toçoğlu, özelleştirme yetki yasasının ve bu yetkiye dayanılarak hükümetin çıkarttığı Kanun Hükmünde Kararnamelerin Anayasa Mahkemesi'nce birbiri ardısıra iptal edilmesi konusunda şu değerlendirmeyi yaptı:

"Mayıs ayında yürürlüğe giren özelleştirme yetki yasasının ve bu yasaya dayanılarak çıkartılan çeşitli Kanun Hükmünde Kararnamelerin Anayasa Mahkemesi'nce iptalini son derece isabetli buluyorum.

Hükümetin özelleştirme politikasını her fırsatta eleştirdik. Gerek Demiryol-İŞ'in ve gerekse TÜRK-İŞ'in bu konudaki tavını Genel Kurul Kararlarında ve Başkanlar Kurulu kararlarında açık ve net olarak ifade edilmiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararları ve dört KHK için ayrıca yürütmeyi durdurma kararı vermiş olması, Çiller Hükümeti'nin özelleştirme konusunda attığı adımların ülkemizin ve halkımızın çıkarlarına aykırı olduğunun da bir kanıtıdır.

Halkımızın ve ülkemizin çıkarlarını gözardı eden özelleştirme, işyeri kapatma, işçi çıkartma ve re'sen emeklilik uygulamalarının hemen durdurulması, Türkiye çapında uygulanan 20 Temmuz genel eyleminin taleplerinden biridir. Bu talebimiz, gereği yerine getirilinceye kadar işçi hareketinin mücadele gündeminde kalacaktır.

Hükümete çağrımız, çalışanların ve ülkenin çıkarlarına ters düşen yasa ve KHK'ler çıkarmak yerine, Anayasa ve yasalarındaki yasakları kaldırması ve onaylanmış ILO Sözleşmelerinin gereklerini yerine getirmesidir."

TÜRK-İŞ / ILO Eğitim - Araştırma Merkezi oluşturma proje çalışmaları tamamlandı

18 Temmuz 1994 tarih ve 21994 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 2 yıl süreli proje faaliyetleri arasında;

- TÜRK-İŞ uzmanlarının sendikacılık, ekonomi, çalışma ekonomisi, istatistik ve bilgi toplama, eğitim ve araştırma metodolojisi konularında eğitilmeleri,
- Türkiye'de örgütlü ve örgütsüz işçilerle ilgili ücret yapısı hakkında bir araştırma yapılması,
- Ulusal ve uluslararası çalışma koşulları hakkında karşılaştırılmalı bir anket araştırması yapılması,
- Planlanan eğitim faaliyetlerinde kullanılmak üzere Türkçeye tercüme edilecek yayınların (özellikle ILO'nun işçi eğitim kitapçıkları) tesbit edilerek bunların Türkiye koşullarına uygunluğunun sağlanması,

- Sendika işyeri temsilcileri, uzmanları ve yöneticilerinin katılacakları ve ekonomik ve sosyal konuların işleneceği her biri 4'er haftalık 6 adet eğitim kursu düzenlenmesi,
- Sendika yöneticileri için 1'er haftalık 3 adet kurs düzenlenmesi,
- Belirli sosyal konular hakkında sendika üst düzey yöneticilerinin katılacakları 8 adet Konferans düzenlenmesi,
- TÜRK-İŞ'te Eğitim, Araştırma, Teşkilatlandırma, Dış İlişkiler, Hukuk, Sosyal Güvenlik, Basın ve Muhasebe bürolarında geniş bir bilgisayar sistemi kurulması, başta ILO olmak üzere ETUC/ICFTU ve OECD ile modern bağlantılı olacak bilgisayarın kullanımı ile görevlendirilecek TÜRK-İŞ personelinin konu ile ilgili eğitimden geçirilmesi çalışmalarının başlatılması yer almaktadır.

Milletlerarası Andlaşma

Karar Sayısı : 94/5197

Hükümetimizle Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) arasında hazırlanan ve Hükümetimiz adına 3/12/1993 tarihinde imzalanan TUR/93/002 sayılı "Türk-İş Araştırma ve Eğitim Merkezi" konulu ekli proje belgesinin onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 7/1/1994 tarihli ve EİUE-II/TUR/93/002/60-166 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1993 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 12/1/1994 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Süleyman DEMİREL
CUMHURBAŞKANI

Prof. Dr. Tansu ÇİLLER
Başbakan

İ. TEZ
Devlet Bakanı ve Başb. Yrd. V.

İ. TEZ
Devlet Bakanı

N. KURT
Devlet Bakanı

E. ŞAHİN
Devlet Bakanı

M. GÖLHAN
Milli Savunma Bakanı

N. AYAZ
Milli Eğitim Bakanı

M. KÖSTEPEN
Ulaştırma Bakanı

M. T. KÖSE
Sanayi ve Ticaret Bakanı

E. ŞAHİN
Turizm Bakanı V.

N. CEVHERİ
Devlet Bakanı

B. S. DAÇE
Devlet Bakanı

M. KAHRAMAN
Devlet Bakanı

N. TEKİNEL
Devlet Bakanı

N. MENTEŞE
İçişleri Bakanı

O. KUMBARACIBAŞI
Bayındırlık ve İskan Bakanı

R. ŞAHİN
Tarım ve Köyş. Bakanı

V. ATASOY
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

H. EKİNCİ
Orman Bakanı

Y. AKTUNA
Devlet Bakanı

T. AKYOL
Devlet Bakanı

C. ERHAN
Devlet Bakanı

Ş. ERDEM
Devlet Bakanı

H. ÇETİN
Dışişleri Bakanı

A. Ş. EREK
Devlet Bakanı

M. A. YILMAZ
Devlet Bakanı

A. ATAÇ
Devlet Bakanı

M. S. OKTAY
Adalet Bakanı

İ. ATTILA
Maliye Bakanı

Y. AKTUNA
Sağlık Bakanı V.

M. MOĞULTAY
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

D. F. SAĞLAR
Kültür Bakanı

R. AKÇALI
Çevre Bakanı

Yürütme ve İdare Bölümü Sayfa : 1

TÜRK-İŞ HATIRLATIYOR

Doğru Yol Partisi ve Sosyal Demokrat Halkçı Parti'nin 3 Ocak 1991 Genel Eylemi ile ilgili açıklamaları

SHP Genel Sekreter Yardımcısı **Cevdet Selvi** (Cumhuriyet, 14 Ekim 1990):

"Anayasadan başlayan ve yasalarla devam eden, bunların ötesinde sendikalar üzerinde sürdürülen baskılar açık seçik genel grev nedenidir. Sendikaları yok edecek, çalışanları ortaçağ anlayışıyla kullanmaya yönelik sözleşmeli personel uygulaması genel grev nedenidir. Tüm çalışanların demokratik haklarını alabilmek için genel grev zorunludur. Uyuşmazlıktaki tüm işçilerin ekonomik haklarını alabilmeleri için genel grev zorunludur. Bu kadar denendikten sonra ve bugünkü haklı direnişler ile mücadeleler karşısındaki iktidarın tutumu, bu iktidarın değişmesinin köklü çare olduğunu göstermektedir. Bunun yollarından bir tanesi de genel grevdir."

SHP Genel Sekreter Yardımcısı **Cevdet Selvi** (Güneş Gazetesi, 1 Kasım 1990):

"Çözüm arayan değil, ekmek mücadelesi veren sendikaları ve işçileri suçlayanlara karşı elbette birlikte mücadelenin gereğine inanıyoruz. Böyle bir ortamda Genel Grev eylemini destekleriz ve parti olarak da üzerimize düşeni yaparız."

DYP Genel Başkanı **Süleyman Demirel** (Cumhuriyet, 22 Aralık 1990):

"DYP Genel Başkanı Süleyman Demirel, dün TÜRK-İŞ'i ziyaret etti. Demirel, TÜRK-İŞ'in giriştiği hareketi, 'demokratik ve uygar' bulduğunu belirterek, haksızlığın olduğu yerde, hak arama yollarının kullanılması gerektiğini dile getirdi. Hak alınmadığı sürece sosyal patlamaların kaçınılmaz olacağını ifade eden Demirel, ülkeyi yönetenlerin TÜRK-İŞ'in önceki gün ortaya koyduğu tavıra çok iyi kulak vermeleri gerektiğini vurguladı. Demirel, 'Bundan sonra olacak bir takım rahatsızlıklardan da bu hareketin manasını kavrayamayanlar sorumlu olur' diye konuştu. Çalışan

milyonları aç bırakarak bir yere varılamayacağına dikkati çeken DYP lideri, 'Türk işçisinin bu hareketine herkesin destek olacağına inanıyoruz,' dedi."

SHP Genel Sekreteri **Hikmet Çetin** (Günaydın, 22 Aralık 1990):

"SHP Genel Sekreteri Hikmet Çetin ile Genel Sekreter Yardımcıları ve Gölge Çalışma Bakanları TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek, Genel Başkan Yılmaz'a 3 Ocak'ta yapılacak genel eylemi parti olarak desteklediklerini bildirdiler."

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı **Murat Karayalçın** (Güneş, 22 Aralık 1990):

"Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Murat Karayalçın, A.A. muhabirinin sorusunu cevaplandırırken, bir günlük genel grev kararının demokrasinin yerleşmesi, kökleşmesi açısından çok önemli olduğunu bildirdi. Karayalçın, 'TÜRK-İŞ'in aldığı bu kararın işçilerimizin uluslararası sözleşmelerden doğan sendikal hak ve özgürlüklerini tüm boyutlarıyla kullanması açısından da büyük önem taşıdığına inanıyor ve destekliyorum,' dedi."

SHP Genel Sekreteri **Hikmet Çetin** (Güneş, 27 Aralık 1990):

"Bu kadar yıldan sonra, işçiler, neden böyle bir eyleme ihtiyaç duymuşlardır? Buna eğilinmesi gerekir. 12 Eylül'den bu yana geçen 10 yılda büyük sıkıntılar çeken çalışan kesim, öyle bir noktaya geldi ki; bunu yapma ihtiyacı içine girmiş. Böyle yasadışı ilan etmekle hiçbir sorun çözülmez."

DYP Genel Başkanı **Süleyman Demirel** (Güneş, 27 Aralık 1990)

"TÜRK-İŞ'in hak ararken kırıp dökmek gibi amacı yoktur. Hükümetin hak arama yolları-

nı tıkaması tepki getirir. Eylemleri yasaklayacağına arkasındaki nedenleri araştırırsınlar."

SHP Genel Başkanı **Erdal İnönü** (Cumhuriyet, 28 Aralık 1990):

"TÜRK-İŞ, 3 Ocak günü bütün işkollarındaki üyelerini kapsayan genel eylemi uygulamaya geçirmeye karar vermiştir... Ne yazık ki Bakanlar Kurulu, Türkiye'nin de onayladığı insan hakları bildirgesinde yer alan direnme hakkını da gözardı ederek bir suç kılıfı aramaya kalkışmış ve olayı yasadışı ilan etmek gafletinde bulunmuştur. Kendi yasadışı eylemlerini, hukuğa saygısızlığını düşünmeden böyle bir kararı kamuoyuna ilan etmek, gaflet ve delalet içinde olmakla eşanlamlıdır... Türkiye'de başta SHP olmak üzere bütün muhalefetin, demokratik güçlerin 3 Ocak 1991'de işçilerin ve çalışanların yanında olduğundan hiç kuşku yoktur."

DYP Genel Başkanı **Süleyman Demirel** (Milliyet, 31 Aralık 1990):

"İşçiyi, haklı davasında destekliyoruz. 3 Ocak, Türkiye'nin gidişatına tepkidir... İşçinin haklı davasını destekliyoruz. Tavsiyede de bulunuyoruz. Kırmayın, dökmeyin, meşruiyetten ayrılmayın, diye. Eğer bu kafı derecede destek değilse, biz de bir türlü destek veriz. Biz, daima alınterinin, el emeğinin ve göz nurunun yanında olduk."

SHP Genel Sekreteri **Hikmet Çetin** (Sabah, 2 Ocak 1991):

"Genel Sekreter Hikmet Çetin'in imzasıyla örgüte ve milletvekillerine gönderilen genel-gelerde, direnişçi, grevci işçilerin her hal ve şart altında desteklenmesi, yanında olunması, her türlü maddi manevi desteğin verilmesi istendi."

SHP Genel Başkanı **Erdal İnönü**'nün 2 Ocak 1991 tarihinde açıkladığı **SHP Merkez Yürütme Kurulu bildirisi** (Milliyet, 3 Ocak 1991):

"İşçilerin bu eylemi, demokrasi kuralları içinde haklı ve yasalara saygıyı da gözardı etmeyen bir eylemdir. Bu olayı yasadışı bir genel grev olarak nitelenmek ve suçlamak mümkün değildir."

SHP Genel Başkanı **Erdal İnönü** (Güneş, 3 Ocak 1991):

"En büyük işçi kuruluşlarımız ve bütün işçilerimiz, kamu düzeni ve sağlığını da özenle koruyarak, bir gün işbaşı yapmama kararıyla üretimden gelen gücün önemini iktidara duyurmak istiyorlar. Bu, demokrasi kuralları içinde haklı ve yasalara saygıyı da gözardı etmeyen bir eylemdir. Bu olayı yasadışı bir genel grev olarak nitelenmek ve suçlamak mümkün değildir."

DYP Genel Başkanı **Süleyman Demirel**'in 2 Ocak 1991 tarihinde yaptığı açıklama (Milliyet, 3 Ocak 1991):

"DYP Genel Başkanı Süleyman Demirel de, 'Kötü idareye karşı olan tepkiye destek veriyoruz,' dedi. Demirel, dün parti genel merkezinde gazetecilerin konuya ilişkin sorusunu yanıtlarken, eylemin genel grev değil, üretimden gelen gücü ortaya koyma olduğunu belirtti ve şunları söyledi: "Yüzbinleri nasıl cezalandıracaksınız? Yüz binlerin bu çeşit harekete kalkması, fiili suç bile sayılsa, bu, kanunu işlemez hale getirir. Yöneticiler, yüz binleri cezalandırmayı düşüneneğine, işçiyi bu noktaya getiren nedenleri ortaya koysun, onlara ilgi gösterebilir. Çankaya sakini Sayın Özal, televizyonda dakikalarca övünüyor. Bu boş övünme yerine milyonların sıkıntısına eğilsin. İşçi eylemi, sıkıntı içindeki milyonların tepkisine tercümandır. Bu nedenle, herkes bu olaya sıcak bakıyor, tabii biz de sıcak bakıyoruz."

DYP Genel Başkanı **Süleyman Demirel** (Güneş, 3 Ocak 1991):

"Yüzbinleri nasıl cezalandıracaklar. Yüzbinlerin bu çeşit harekete kalkması, eğer fiili suç bile sayılsa, kanunu işlemez hale getirir... Halkın infialine, feryadına, tepkisine tercüman olduğu için, onu dile getirdiği için herkes sıcak bakıyor. Biz de sıcak bakıyoruz. Bu kanunların ihlali değil, kötü idareye karşı konulan tepkiye destek vermektir."

DYP Başkanlık Divanı Açıklaması (Milliyet, 3 Ocak 1991):

"Türkiye sızlanmaktadır. Halk bunalmıştır. Milyonlar, el emeğinin karşılığını istiyorsa bunun altındaki feryada kulak verilmeli. Bize göre bu bir genel grev değil, hak arayışıdır."

TEMMUZ'94 GIDA HARCAMASI...

- Gıda maddeleri fiyatlarında yaz tatili: Temmuz ayında gıda harcaması tutarı yüzde 5 oranında geriledi.
- Dört kişilik ailenin gıda harcaması tutarı 4.703.000.- Lira.
- Yüzde 5'lik gerileme aile bütçesine ayda 247.000.- liralık bir avantaj sağladı.

- Yılın yedi aylık bölümündeki fiyat artışı yüzde 53.4.
- Gıda harcamasındaki yıllık artış ise yüzde 97.3'e geriledi.
- Sebze ve meyva fiyatlarındaki ucuzluk yanı sıra, geçtiğimiz aylarda anormal artışlar gösteren diğer temel gıda maddeleri fiyatların durması; aile bütçesine nefes aldırdı.

Nisan ayından buyana her alanda olduğu gibi aile bütçesinin önemli bir bölümünü oluşturan gıda harcaması tutarında da günlük hale dönüşen fiyat artışları, Temmuz ayında yerini gerilemeye bıraktı. Geniş halk kesimlerinin yaşam düzeyini olumsuz etkileyen anormal fiyat artışları, uygun mevsim koşulları nedeniyle sebze ve meyva fiyatlarının gerilemesi, ekmek fiyatının geçtiğimiz ay ortasında başlayan düşüşünün bu ayda sürmesi ve diğer temel gıda maddelerinde bir-ikisi hariç hiç birinin fiyatının değişmemesine paralel olarak yerini bu ay düşüşe bıraktı.

TÜRK-İŞ ARAŞTIRMA MERKEZİ tarafından, çalışanların yoğun olarak alış-veriş yaptıkları yerler dikkate alınarak, sürekli olarak yapılan piyasa belirlemeleri, dört kişilik ailenin sağlıklı beslenmesini sağlayacak gıda maddelerini satın almak için yapılması gereken harcama tutarındaki artışların, Temmuz'94 ayında yerini gerilemeye bıraktığını göstermektedir. Geçtiğimiz aya göre temel gıda maddelerinde meydana gelen fiyat gerilemeleri, gıda harcaması tutarına yüzde 5 oranında bir düşüş olarak yansıdı ve Temmuz'94 ayında gıda harcaması tutarı 4.950.000.- liradan 4.703.000.- liraya geriledi.

Bilimsel veriler esas alınarak farklı yaş grubundaki dört kişilik ailenin gıda harcaması çalışma-

larının Temmuz'94 itibarıyla sonuçları aşağıda yer almaktadır.

Buna göre; Temmuz'94 de bu önceki aya oranla yüzde 5 gerileme gösteren gıda harcaması tutarı, parasal olarak aynı dönem aile bütçesine 247.000.- liralık bir rahatlatma sağladı. Bu durum, Nisan'94 ayından itibaren meydana gelen ve üç ayda yüzde 41.8'e ulaşan anormal fiyat artışlarının piyasalardaki durgunluk ve uygun mevsim koşullarının da etkisiyle durması olarak açıklanabilmektedir. Temmuz ayındaki söz konusu gerilemenin en önemli sebebi; gıda harcama kalıbı içinde önemli bir yer tutan ekmek fiyatında rekabet nedeniyle geçen ay ortasında başlayan ve bu ayda devam eden yüzde 30'luk geçici gerileme ile uygun mevsim koşulları ve tarla ürünlerinin piyasaya çıkmasının meyva fiyatlarında ortalama yüzde 18.5, sebze fiyatlarında yüzde 12'lik

gerilemesidir. Bunların yanı sıra hesaplamalarda esas alınan maddelerden Pirinç ve Beyaz Peynir haricinde hiçbir maddenin fiyatı değişmemiştir. Gıda harcama kalıbındaki ağırlıklarının etkisiyle bu gelişmeler sonuçta gıda harcama tutarını yüzde 5 oranında getirmiştir.

Diğer taraftan yapılan piyasa belirlemeleri; meydana gelen düşüş sonucunda gıda harcaması tutarının yılbaşından bu yana yüzde 53.4 oranında değiştiğini, son oniki ay itibarıyla da artışın üçlü rakamlardan geri dönerek yüzde 97.3 arttığını göstermektedir.

Aylık gıda harcaması tutarında meydana gelen gerilemeye rağmen 4.703.000.- liralık düzey yılın ilk yedi ayındaki yüzde 53.4'lük fiyat artışı, gelir düzeyi düşük ve gelirlerini en az bu oranda artırma olanağı bulamayan geniş halk kesimlerini sıkıntıya sokan ekonomik ve sosyal bir gerçek durumundadır.

DÖRT KİŞİLİK AİLENİN AYLIK GIDA HARCAMASI (TL)

	Temmuz'93	Aralık'93	Haziran'94	Temmuz'94
Yetişkin işçi	816.500.-	1.061.500.-	1.635.000.-	1.558.000.-
Yetişkin kadın	510.500.-	653.500.-	1.066.000.-	1.008.500.-
15-19 yaş grubu çocuk	653.500.-	830.500.-	1.368.000.-	1.287.000.-
4-6 yaş grubu çocuk	403.500.-	520.500.-	880.000.-	849.500.-
	2.384.000.-	3.066.000.-	4.950.000.-	4.703.000.-

Oniki Eylül öncesinin acılarını açmazlarını yaşayanlar, ülkeyi oniki Eylül'e götüren şartların nasıl peşi peşine geldiğini çok iyi hatırlarlar. Ülkemizi askeri müdahalelere götüren sebeplerin başında bana göre gerçek dostlarını kendisine hayat veren idealist mensublarını şu ya da bu sebeble yanından uzaklaştıran, tasfiye eden, kaybeden siyasi iktidarlar gelmektedir. İktidar olmak keşke her zaman muktedir olmayıda beraberinde getirip götürseydi! Kısa bir iki hatırlatma yapmak istiyorum Yirmiyedi Mayısı hazırlayan sebepleri gerçek demokratlar ortaya çıkarmadı. Vatan cephelerinin mucitleri ne gariptir ki demokratların arasına sonradan katışan iktidarın nimetlerinden yararlanmak isteyen, belkide maksatlı olarak demokratların arasına gönderilen bir başka partinin mensuplarıydı.

Ara müdahaleleri sıralamaya gerek yoktur. Oniki Mart muhtırasını ve sonradan kurulan sözde reform hükümetlerini düşününüz, bunlar halktan kopuk Türkiye gerçeklerine uzak hayal alemindeki insanlardı. Nitekim çabuk gittiler. Oniki Eylül'e Türkiye'yi taşıyan sebeplere bakınız, siyasi istikrar yokluğunu iktidar boşluğunu açıkça tesbit edersiniz. İki cumhuriyet çocuğu Cumhurbaşkanı seçmede bile anlaşamamışlar, yaşanan sorunları aşabilmek için güçlü bir hükümet kurulmasına yanaşmamışlardı. TÜRK-İŞ Başkanı rahmetli İbrahim Denizci'nin başkanlığında parti liderlerine yaptığımız bir dizi ziyareti bugün gibi hatırlıyorum; ülkenin sorunlarını gerçekçi bir gözle değerlendiren TÜRK-İŞ yetkilileri olarak iki büyük parti arasında bir koalisyon kurulmasını başta terör ve ekonomik kriz olmak üzere sorunların

Dostlarını kaybeden iktidarlar!

çözümünü istemiştik. Cumhurbaşkanı makamının biran önce doldurulması talebimizde ekleyerek. Olmadı dinlemediler ve sonra geliyorum diyen ihtilal geldi. Demokrasi bir süre askıya alındı. Hala da sancıları sürüp gidiyor...

Özal döneminin kendisine özgü kuralları kuramları vardı, siyasi istikrarsızlıktan

söz edilemiyor, değişim rüzgarları esintisine kapılan ülkede geleceğe umut yaşamıyordu, dar ve sabit gelirliiler üzerinde uygulanan ekonomik şartların bunalıttığı yurttaş mahalli idareler seçimlerinde merhum Özal'a önemli bir ders verdi. Sonra genel seçimler ve yeni iktidar ve yeni umutlar. En önemlisi ülkemizde ilk defa sağ ve sol görüşü telif eden iktidar denemesi giderek güçlenen demokratik rüzgarlar. Demokrasiye giden yollarda tenenni ile hareket eden sorumlu işçi kuruluşları! Özal'ın vefatından sonra Baba'nın Köşke çıkışı ve Çiller fırtınasının esmesi. Açık söylemek gerekirse Çiller iktidarının en büyük dostları işçilerdi, işçi liderleri idi. Bu satırları yazdığım sırada dışarda tempolu bir biçimde işçi memur elele genel greve sloganları atanlar.. Sayın Başbakan Çiller'de gerçek dostlarını anlamadı! Dostlarını macalesef kaybetti. Fatih'i, Beykoz'u kaybettiği gibi...

Türkiye de CHP ile Demokrat parti arasında, daha doğrusu Cumhurbaşkanı İsmet İnönü ile muhalefet lideri Bayar arasında imzalanan meşhur bir Oniki Temmuz Beyannamesi vardır. Kavurucu sıcaklar altında toplanmış bine yakın işçi ile işçi liderleri Başbakanlığa yürüdüler. Başbakanla o sırada olmasa bile liderlerin daha sonra görüştükleri anlaşıldı. Keşke bir mutabakat deklarasyonu yayınlanabilse ve bu gergin bekleyiş sona erebilseydi, ama ortada koskoca bir çözümsüzlük görülüyor.

Dostlarını kaybeden iktidarların başına gelenlerden ders alınabilseydi! Dostlarını kaybeden iktidarlar ya silah zoru ile gidiyorlar ya da sandık zoru ile.. Doğrusu sandık zoru ile gitmeleridir. Ah ibret alınabilseydi...

BAYAN İŞÇİLER BAYAN BAŞBAKANA ATEŞ PÜSKÜRDÜLER:

"MUTFAKTAKİ YANGIN
TÜM EVİMİZİ SARDI"

TÜRK-İŞ Kadın İşçiler Semine-
rine katılan çeşitli işkollarında
çalışan 77 kadın işçi, yayınladık-
ları bildiride Başbakan Tansu Çil-
ler'e ateş püskürdüler.

Başbakan seçildiğinde Çil-
ler'in bir ana olarak aile sorunla-
rını ve mutfakın nasıl döndüğü-
nü bildiğini umarak önce sevinç-
le karşıladıklarını açıklayan ka-
dın işçiler, 5 Nisan Ekonomik Ka-
rarları ile tüm umutlarının yıkıldı-
ğını, ekonomi profesörü olan Çil-
ler'in enflasyonu üçlü rakamlara
çıkarması sonucu perişan hale
geldiklerini bildirdiler.

"Ekonomik istikrar kararları
ateşten gömlek olarak bizlere
giydirdi" diye devam eden bil-
diride, kamu açıklarının sebebi
üzerinde durulurken, sağlık, eği-
tim, yatırım, işçi ve memur ücret-
leri ile KİTlerin reorganizasyonu
yolundaki harcamalar yeterince
yapılmazken, Devlet imkânları-
nın çeşitli isimler altında bir ar-
vuç insana peşkeş çekilmesinden
kaynaklandığı vurgulandı.

Bir yılda 570 bin işçinin işsizler
ordusuna katıldığı kaydedilen
bildiride, dört çocuklu bir ailenin
mutfak masrafının 5 milyona da-
yandığı da öne sürülerek, "Asga-
ri ücret çay ve simit parasına
yetmiyor. Çalışanlar bunalım
içinde. Sosyal güvenlik kuruluşu
SSK'nın battı-batacak söylentile-
ri yüzünden geleceğini güvence-
de görmeyen işçiler, emeklilerin
durumuna bakarak yaşam se-
vinçlerini yitiriyorlar. Hepsi, yan-
nından endişe duyuyor. Üretici
köylüler, girdiler 3 kat pahalıla-
şırken taban fiyatlarını enflasyo-
nun altında alıyorlar. Esnaf dük-
kân açamıyor siftoh yapamıyor.
Öte tarafta banka dolandırıcı itti-
barlı kişilere trilyonlarla yeni
krediler veriliyor." denildi.

Kadın işçiler, Başbakanın
TÜRK-İŞ'in sesine kulak vermesini
de isteyerek, "Çocuklarımızı
karşı görevimizi yapamıyoruz.
Bir ana olarak bizi anlayacağı-
nızı umuyoruz" dediler.

TARİHİMİZDEN

ILO Uluslararası Çalışma Konferanslarında Türkiye İşçi Delegasyonları

YILDIRIM KOÇ
Genel Başkan Danışmanı

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün yasama organı niteliğindeki Uluslara-
rası Çalışma Konferansı her yıl en az bir kere toplanmaktadır. Her ülke
Uluslararası Çalışma Konferansında dört delege ile temsil edilmektedir. Bu
dört delegenin ikisi Hükümeti, biri işçileri, diğeri de işverenleri temsil et-
mektedir.

Her delege, Uluslararası Çalışma Konferansı gündeminde yer alan
madde sayısının iki katı kadar danışman götürebilmektedir. Danışman-
lar Konferans çalışmalarında çeşitli komitelerin toplantılarına söz ve
oy hakkına sahip olarak katılabilmektedir. Uluslararası Çalışma Konferan-
sına ayrıca her ülkeden makul sayıda kişinin gözlemci statüsünde, söz ve
oy hakkı olmadan, katılması da mümkündür.

ILO Anayasasına göre (Madde 3/5), işçi delege ve bu delegenin da-
nışmanları, Hükümet ile en fazla temsil niteliğine sahip işçi örgütünün an-
laşması yoluyla belirlenmektedir. TÜRK-İŞ, kurulduğu 1952 tarihinden beri,
ülkemizde en fazla temsil niteliğine sahip işçi örgütü olduğundan, Hükü-
metler Türkiye delegasyonu içindeki işçi delegayı ve onun danışmanlarını
ancak TÜRK-İŞ ile anlaşarak belirleyebilirler.

Türkiye Uluslararası Çalışma Örgütüne 1932 yılında katıldı. Uluslararası
Çalışma Konferanslarına katılan Türkiye delegasyonu uzun yıllar yalnız-
ca Hükümet delegelerinden oluştu. Ancak 1945 yılında Sümerbank Defter-
dar Fabrikası formenlerinden Emin İnal bu toplantıya Hükümet delegesi
olarak katıldı.

1946 yılından itibaren Türkiye delegasyonu içinde işçi delege de yer
almaya başladı. Çeşitli yıllarda işçi delege olarak katılan kişiler aşağıda
sunulmaktadır.

1946	Hüsnü Merev	1974	Önder Aker
1947	Süreyya Birol	1975	Önder Aker
1948	Burhanettin Özkaner (Zonguldak Maden İşçileri Sendikası)	1976	Halil Tunç (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)
1949	Kemal Erçetin (Formen, İzmit Kağıt Fabrikası)	1977	Halil Tunç (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)
1950	Kemal Erçetin (Formen, İzmit Kağıt Fabrikası)	1978	Ömer Ergün (TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri)
1951	Mazhar Yaylalı (İstanbul Sendikalar Birliği)	1979	Kutay Aksel
1952	Recep Kırım (TÜRK-İŞ)	1980	İbrahim Dezincier (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)
1953	Recep Kırım (TÜRK-İŞ)	1981	İbrahim Dezincier (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)
1954	Recep Kırım (TÜRK-İŞ)	1982	İbrahim Dezincier (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)
1955	Siret Tayfur (TÜRK-İŞ)	1983	Şevket Yılmaz (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)
1956	Vedat Sivri (İzmir Sendikalar Birliği)	1984	Şevket Yılmaz (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)
1957	Burhanettin Özkaner (Zonguldak Maden İşçileri Sendikası)	1985	Şevket Yılmaz (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)
1958	Nuri Beşer (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)	1986	Şevket Yılmaz (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)
1958	Denizcilik Konferansı Raci Özkan (Denizcilik Bankası Başmühendisi)	1987	Şevket Yılmaz (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)
1959	Nuri Beşer (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)	1988	Şevket Yılmaz (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)
1960	Avni Erakalın	1989	Şevket Yılmaz (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)
1961	Seyfi Demirsoy (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)	1990	Şevket Yılmaz (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)
1962	Seyfi Demirsoy (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)	1991	Şevket Yılmaz (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)
1963	Melih Dölen	1992	Şevket Yılmaz (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)
1964	Halil Tunç (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)	1993	Bayram Meral (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)
1965	Seyfi Demirsoy (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)	1994	Bayram Meral (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)
1966	Halil Tunç (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)		
1967	Seyfi Demirsoy (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)		
1968	Halil Tunç (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)		
1969	Seyfi Demirsoy (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)		
1970	Ömer Ergün (TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri)		
1971	Seyfi Demirsoy (TÜRK-İŞ Genel Başkanı)		
1972	Önder Aker		
1973	Önder Aker		

Yine sosyal yardım zammı ödemeleri

Sosyal Sigortalar Kurumunun 1993 yılı bilançosundan, sosyal yardım zammı ödemelerinden ileri gelen Kurum alacaklarının bir evvelki yıla göre, 5 trilyon 833 milyar 779 milyon 909 bin 904 lira fazlası ile, 13 trilyon 555 milyar 376 milyon 671 bin 430 liraya yükseldiği tesbit olunmuştur. Bu alacak tutarı kuruluşlardan talep edilmesine rağmen tahsil olunamayan ve takside bağlanan Kurum alacağını ifade etmektedir. Bilançonun hazırlandığı tarihte bu ödemelerden ileri gelen ve fakat ilgili kuruluşlardan talep edilmeyen Kurum alacağı ise bu tutara dahil değildir.

Sosyal yardım zammı ödemelerinden ileri gelen alacaklarını ilgili kuruluşlardan zamanında talep edemeyen ve talep ettiklerini de yine zamanında alamayan Kurumun, bu yöndeki işlemlerini çabuklaştırabilmesi için 1.6.1994 kabul tarihli ve 3995 sayılı Kanunla, 506 sayılı Kanunun Ek 24 ncü maddesinin (1) bendi değiştirilmiş ve bu değişiklik 7/6/1994 yayım tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Bu değişiklikte;

"...Genel ve katma bütçeli idareler, mahalli idareler, döner sermayeli kuruluşlar gibi kamu kuruluşları ile kanunla ve kanunların verdiği yetkiye istinaden kurulan diğer kuruluşlar ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamına giren teşekkül ve kuruluşlarla bunların müessese, bağlı ortaklık ve iştiraklerinden aylık bağlanmasına hak kazandıktan sonra ayrılanlardan; 506 sayılı Kanun hükümlerine göre malûlluk, yaşlılık ve ölüm aylığı bağlananların ilk sosyal yardım zammı ödemeleri, sözkonusu kuruluşlar adına Kurumca yapılır.

Yukarıda belirtilen kuruluşlar adına, Kurumca yapılan ilk sosyal yardım zammı ödemeleri ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar ilgili kuruluşlarca Kuruma ödenmemiş sosyal yardım zammı tutarları bu kuruluşlara yapılacak yazılı bildirim tarihinden itibaren en geç bir ay içinde defaten Kuruma ödenir.

Kurumun yazılı bildiriminde isimleri belirtilenlere sonraki aylarda ödenmesi gereken sosyal yardım zammı tutarları, yeni bir bildirim beklenmeksizin ilgili kuruluşlarca, her ay emekli aylığı ödeme tarihlerinden önce Kurumun ilgili hesabına yatırılır..."

düzenlemesine gidilmiştir.

Bu düzenleme, kuruluşlarca Kuruma yapıla-

H. Ayni YAZICI
TÜRK-İŞ
Sosyal Güvenlik Uzmanı

cak ödemelerin otomatikleştirilmesi ve sosyal yardım zammı ödemelerini ilgili kuruluşlardan Kurumun zamanında talep edemediği yönündeki görüşümüzü teyit etmektedir. Ancak, burada üzerinde durulması gereken husus,

"...Kurumun yazılı bildiriminde isimleri belirtilenlere sonraki aylarda ödenmesi gereken sosyal yardım zammı tutarlarının, yeni bir bildirim beklenmeksizin ilgili kuruluşlarca, her ay emekli aylığı ödeme tarihinden önce Kurumun ilgili hesabına yatırılır..." düzenlemesinin geçerliliğidir. Yani uygulamadaki müsbet sonuçlardır.

Bu kuruluşlar sosyal yardım zammı ödemelerinden ileri gelen borçlarını Kurumun ilgili hesabına yatırmazlarsa durum ne olacaktır?

Yani Kurum bu kişilere bu nedenle o ay için yapacağı emekli aylığı ödemelerini, sosyal yardım zammı kadar eksik mi yapacaktır? Kurum yetkililerinin bazı basın organlarında yer alan beyanatlarından bu sonucun çıkarılması gerekmektedir. Ancak bu uygulamanın ateşle oynamak olduğunu başlangıçta hatırlatmak istiyoruz.

Bazı kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler işçilerinin ücretlerinden kestikleri primleri dahi Kuruma yatırmamayı usul haline getirerek, işletme sermayesi olarak kullanılmaktadırlar.

Hükümet de bu kuruluşlarda biriken Kurum alacaklarını Kurum aleyhine sonuç veren yasal düzenlemelerle itfaya çalışmayı usul haline getirmiş bulunmaktadır.

Merkezi hükümet bu otorite boşluğuna kesin çözüm bulamadığı gibi, palyatif düzenlemelerle de hem zaman kazanmakta ve hemde bu kuruluşların sorumlularına cesaret vermekte olduğundan keyfiyet işçi kamuoyunca bilinmekte ve takip edilmektedir.

Son kuruluş olarak özel sektördeki işinden ayrılarak yaşlılık ve ölüm aylığına hak kazanan kişilere yasaya göre sosyal yardım zammı ödemelerinin Kurumca yapılması gerekeceğinden yukarıda açıklanan endişemiz gerçekleştiğinde emekliler ikiye bölünmüş olmayacak mıdır?

Sosyal yardım sosyal devlet ilkesinin bir gereği olduğundan bu yardımların Hazinece karşılanmasını başlangıçtan itibaren savunan TÜRK-İŞ, bu uygulama karşısında sessiz kalamayacaktır.

Onun için yasa uygulamasından ileri gelecek menfi sonuçların başlangıçta değerlendirilerek gerekli önlemlerin yine zamanında alınmasını yetkililere hatırlatıyoruz.

Sosyal yardım zammı ödemeleri büyük çoğunluğun aylıklarının yüzde 60'ından fazlasına tekabül etmektedir. Yani, bu ödemelerin yapılması bu kişileri ekonomik darboğazlara sokacağından sosyal patlamaların da nedeni olabilecektir.

Uygulama mali darboğazda bulunan Kurumu belki biraz rahatlatılabilir. Ama ülkemizdeki sosyal dengeyi bozacak boyutlara ulaşabileceği yönünde endişelerimiz vardır.

Kurum 1993 yılında, Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından 12 trilyon 16 milyar 646 milyon 600 bin, iş kazaları ile Meslek Hastalıkları Sigorta kolundan sürekli işgöremez duruma düşenlere de 346 milyar 753 milyon 700 bin TL. olmak üzere toplam; 12 trilyon 363 milyar 400 milyon 300 bin TL. sosyal yardım zammı ödemesinde bulunmuştur.

Bu tablo, 1993 yılı içinde Kurumun yaptığı sosyal yardım zammı ödemelerinden daha çok alacağının bulunduğunu göstermektedir. Yani 1992 ve diğer yıllarda ödenmiş bulunan sosyal yardım zammı ödemeleri ile ilgili Kurum alacağı bahiskonusudur.

Kurumca emeklilerle dul ve yetimlere yapılan sosyal yardım zammı ödemelerinin bazı kuruluşlarca Kuruma zamanında ödenmemesi halinde 8.12.1993 tarihine kadar yıllık yüzde 30 kanuni faiz uygulanmakta iken, bu tarihten itibaren de 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre gecikme zammı uygulanması gerekmektedir.

Bu duruma göre, vadesinde ödenmeyen sosyal yardım zammı alacağına 3946 sayılı Kanunun 3. maddesinin yürürlüğe girdiği 30.12.1993 tarihine kadar yüzde 7, 8.3.1994 tarihine kadar yüzde 9, bu tarihten sonra da 94/5335 sayılı Bakanlar Kurulu kararı gereğince aylık yüzde 12 oranında gecikme zammı uygulanması icap etmektedir. Bu yöndeki düzenleme yerindedir. Ama günümüzde geçerli ekonomik politikalar bu zam oranlarını yetersiz kılmaktadır.

Bu yöndeki ikinci endişemiz, kamu kurum ve kuruluşlarının bu yasa tanımaz tavırlarını devam ettirmeleri halinde, bazı alacak durumlarının kağıt üzerinde şişkinliklere neden olmasının ötesinde bir yarar sağlamayacağı yönündedir.

Yasal ve idari düzenlemelerden beklenen faydanın, bu düzenlemelere ciddiyetle uyulması halinde eğer kazanacağı hususunu yine ilgililere hatırlatmakta yarar görüyoruz.

Bu arada hatırlatmakta yarar gördüğümüz bir başka husus, özelleştirilecek kamu kurum ve kuruluşlarından son kuruluş olarak ayrılmak suretiyle emekli aylığına hak kazanacak durumlarının, yani bu kişiler için yapılacak ödemelerin düzenleme de dikkatlerden kaçınılmasıdır.

Sosyal yardımı, sosyal devletin görevleri arasında tanımlayan TÜRK-İŞ, bu yardımların hazinece karşılanmasını ve aynen emeklilere intikal ettirilmesini savunmaktadır. Yani bu ödemelerin hazinece karşılanması, Kuruma maddi yönden

bir rahatlık getirmenin ötesinde, emeklilerin gösterge tabloları geliştirilerek onlara güne uygun ve yeterli bir aylık verilmesi suretiyle ekonomik ve sosyal yaşamlarını rahatlatıcı düzenlemelerin yapılmasından yanadır. Aksi bir uygulama, sosyal yardım zamlarının emekliler aleyhine kullanılmasına neden olacaktır. Çünkü sosyal yardım zammı çıkarıldıktan sonraki emekli maaşları sosyal sadaka düzeyinde kalmaktadır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ve 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununda değişiklikleri öngören 3995 sayılı Kanunla yine işçiler aleyhine 2 yeni düzenleme bahiskonusudur.

506 sayılı Kanunun sigortalıların yurtdışında tedavi şartlarını düzenleyen 32/E fıkrasındaki hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki 1 yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olması şartı, 300 gün olarak artırılmıştır.

Yine, belgeleri işveren tarafından verilmeyen veya çalışıkları kurumca tesbit edilemeyen sigortalıların, çalışıklarını, hizmetlerinin geçtiği yıl sonundan başlayarak 10 yıl içinde mahkemeye başvurmak suretiyle tesbit ettirebilme süresi 5 yıl olarak yeniden düzenlenmiştir. Aslında 3395 sayılı Kanuna esas tasarıda da, 5 yıl olan bu süre TBBM Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonunda 10 yıla çıkarılmıştır. Nedenise son günlerde yapılan yasal ve idari düzenlemelerde işçiler lehine yeni hükümleri görmek mümkün olamamaktadır.

Kurum sağlık tesislerinin özelleştirilmesi düşünceleri,

Emeklilik hakları ve sağlık yardımlarındaki kısıtlayıcı çalışmalar,

Bazı sigorta kollarında artırmak istenen prim oranları,

Yine yükseltilmek istenen ilaç iştirak bedelleri ile, protez araç ve gereçlerinden iştirak payı alınması çalışmaları,

Ankara'da başlatılan ve İzmir'de başlatılacak olan saat 16.00'dan sonra 400 bin lira ödeyerek sıra beklemeden muayene olabilmek uygulaması,

İşçiler ve işçi emeklileri aleyhine yapılmak istenen düzenlemelere birkaç örnektir.

Bu düzenlemelere karşılık Sosyal Sigorta uygulamalarında tek taraflı sorumluluk getiren ve para cezaları ile sisteme işlerlik kazandıran politikalar da bu kötüye gidişi hızlandıran sebeplerden birkaçıdır.

Yukarıda satır başları ile açıklanan uygulamalar ve yapılmak istenen düzenlemeler, Kurum yetkililerinin işçilerin sosyal güvenlik hak ve menfaatlerine verdikleri önemin göstergesidir.

Bu menfi gelişmeler, okullar olmasa Maarifi çok iyi düzenleyeceğini söyleyen geçmiş sorumlular gibi, Kurum yönetimi de, sigortalılar ve işverenler ile bu grubun hak ve menfaatleri olmasa, Sosyal Sigortalar Kurumunu yönetmenin daha kolay olacağını sergilemekte ve show yapmaktadır.

Bakanlar Kurulu, TBMM'nin kendisine verdiği yetkiyi kullanarak, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 87 sayılı Örgütlenme Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunması Sözleşmesi'ni 1993 yılı Şubat ayında onayladı ve 12 Temmuz 1993 tarihinde de ILO Genel Direktörlüğü'ne tescil ettirdi. Türkiye, 87 sayılı Sözleşme açısından bu tescil işleminden bir yıl sonra denetlenme kapsamına girecekti. ILO Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 81. oturumu 6-24 Haziran 1994 tarihleri arasında toplandı. İçin, tescil işlemi biraz geciktirilerek, Türkiye'nin 87 sayılı Sözleşme nedeniyle Standartların Uygulanması Komitesi'nde eleştirilmesi bu yıl için önlendi.

87 sayılı Sözleşme özellikle grev hakkı açısından önemlidir. Türkiye'nin 1951 yılında onaylayıp, tescil işlemlerini 1952 yılında yaptırdığı 98 sayılı Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı İlkelerinin Uygulanması Sözleşmesi, zorunlu tahkim uygulamaları nedeniyle grev hakkıyla dolaylı olarak ilgilenmekteydi. Ancak 87 sayılı Sözleşme grev hakkının her yanını ele almaktadır. Bu nedenle, önümüzdeki aylarda Türkiye'de grev hakkı yeniden tartışılır olacaktır.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Standartların Uygulanması Konusunda Uzmanlar Komitesi, Örgüt'ün Yönetim Kurulu tarafından seçilen tarafsız uzmanlardan oluşmaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütü Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi ise, Yönetim Kurulu bünyesinde 3 işçi, 3 işveren ve 3 hükümet temsilcisinden oluşan bir organdır. ILO'nun bu iki tarafsız denetim birimi, 87 sayılı Sözleşme'de yer alan, işçi örgütlerinin kendi üyelerinin çıkarlarını koruma ve geliştirme amacıyla kendi etkinliklerini düzenleme ve programlarını formüle etme hakkından hareket ederek, işçilerin grev hakkının olduğunu ifade etmektedir. Bu iki Komite, lokavt konusunda böyle bir değerlendirme yapmamaktadır. Diğer bir deyişle, ILO'nun bu iki tarafsız Komitesi, lokavt yetkisinin grev hakkının doğal bir

uzantısı olduğu biçimindeki görüşleri yadsımaktadır.

Türkiye'de "işçi" statüsünde istihdam edilenlerin grev hakları 1982 Anayasası'nın 54. Maddesi ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası ile düzenlenmiştir. 657 sayılı Devlet Memurları Yasası ve Türk Ceza Yasası devlet memurları için, 399 sayılı Kanun Hükmünde Karamame ise sözleşmeli personel için grev yapmayı yasaklamaktadır.

Türkiye 87 sayılı Sözleşmeyi onaylamakla, Anayasa'da 2822 ve 657 sayılı Yasalarda, 399 sayılı Kanun Hükmünde Karamame'de, Türk Ceza Yasası'nda ve grev hakkıyla ilgili diğer mevzuatta ne gibi değişiklikleri yapmayı üstlenmiş olmaktadır?

1. Grevin Amacı:

Anayasanın 54. Maddesi, "toplu iş sözleşmesinin yapılması sırasında, uyuşmazlık çıkması halinde işçiler grev hakkına sahiptirler" demektedir. 2822 sayılı Yasa'nın 25. Maddesi de aynı düzenlemeyi yapmıştır: "Toplu iş sözleşmesinin yapılması sırasında uyuşmazlık çıkması halinde işçilerin iktisadi ve sosyal durumlarıyla çalışma şartlarını ko-

rumak veya düzeltmek amacıyla bu Kanun hükümlerine uygun olarak yapılan greve kanuni grev denilir."

Grevin yalnızca toplu iş sözleşmesi ile sınırlandırılması ILO denetim organları tarafından bir kısıtlama ve ihlal olarak kabul edilmektedir. ILO Uzmanlar Komitesi 1994 yılında yayınlanan raporunda bu konuda şunları yazmaktadır:

"Komite'nin görüşüne göre, işçilerin sosyo-ekonomik ve mesleki çıkarlarını korumakla sorumlu olan örgütler, ilke olarak, üyeleri ve ayrıca genel olarak işçiler üzerinde doğrudan etkisi olan önemli toplumsal ve ekonomik politika eğilimlerinin ortaya çıkardığı sorunlara çözüm arayışı içinde ve özellikle istihdam, toplumsal koruma ve yaşam standartları gibi konularda, durumlarını güçlendirmek amacıyla grev eylemini kullanabilmelidir."¹

ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi ise, Türkiye Hükümeti aleyhinde yapılan bir şikayet başvurusu üzerine bu konuda şu değerlendirmeyi yapmıştır:

"Komite, bir protesto grevi yapan sendikaların 58. maddenin 3. fıkrası uyarınca kapatılma tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğunu dikkate almaktadır. Uzmanlar Komitesi'nin de belirttiği gibi, grev hakkı, işçilerin ve örgütlerinin, kendi ekonomik ve toplumsal çıkarlarını korumak ve geliştirmek için sahip oldukları temel araçlardan biridir. Bu çıkarlar yalnızca daha iyi çalışma koşullarının elde edilmesi ve mesleki nitelikteki toplu istemlerin peşinden koşulması değil, fakat aynı zamanda ekonomik ve toplumsal politika sorunlarına ve çalışma hayatının işçileri doğrudan ilgilendiren her türlü sorunlarına çözümler aranması ile de ilgilidir. Komite, sendikaların, hükümetin ekonomik ve toplumsal politikalarını eleştirmeyi amaçlayan protesto eylemlerine başvurabilme olanağına sahip olmaları gerektiğini düşünmektedir."²

ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi bir başka vesileyle de şu değerlendirmeyi yapmıştır:

"Grev hakkı yalnızca bir toplu iş sözleşmesinin imzalanması aracılığıyla çözümlenebilecek iş uyuşmazlıkları ile sınırlı kalmamalıdır; işçiler ve örgütleri, gerekli olduğu durumlarda, daha geniş bir kapsam içinde, üyelerinin çıkarlarını etkileyen ekonomik ve toplumsal konularla ilgili tepkiyerini ifade edebilmelidir."³

2. Konfederasyonların Grev Hakkı:

2822 sayılı Yasa, yalnızca sendikalara grev hakkı tanımaktadır. Halbuki ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, Federasyon ve Konfederasyonların da grev hakkına sahip olması gerektiğini belirtmektedir:

"Federasyonların ve konfederasyonların grev çağrısında bulunmasının yasaklanması, Sözleşmenin 6. maddesinin ihlalidir."⁴

3. Stajyer Öğrenciler:

3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Yasası'na (Resmi Gazete: 19.6.1986) göre 50 ve daha fazla sayıda işçi çalıştıran işyerlerinde toplam işçi sayısının yüzde 10'una kadar meslek lisesi öğrencisi çalıştırılmasına izin verilmektedir. Bu işçiler sendikaya üye olamamakta ve grevlere katılamamaktadır. Bu düzenleme de 87 sayılı Sözleşmenin ihlalidir.

4. İhtiyaç Fazlası Yükümlülükler:

Bakanlar Kurulunun 12.7.1987 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 87/11945 sayılı "Türk Silahlı Kuvvetleri İhtiyaç Fazlası Yükümlülerin Askerlik Görevlerini Yerine Getirme Esasları" Kararına göre, kamu kurum ve kuruluşlarına, bildirilen ihtiyaca göre, ihtiyaç fazlası erbaş ve erler gönderilebilmektedir. Bu yükümlülere, günde üç öğün yemek ve elbise verilecek ve bu kişiler ücretsiz olarak barındırılacaktır. Çalışmaları karşılığında bu kişilere yalnızca er ve erbaşlara ödenen harçlık verilecek, bunun dışında hiçbir ödeme yapılmayacaktır. "Kamu kurum ve kuruluşlarında

görevli yükümlüler, birlikte çalışacakları işçi ve memurların toplu halde işi bırakma, işi yavaşlatma ve grevlerine iştirak edemezler. Bu fiilleri teşvik ve tahrik edemezler, sendikalara ve derneklere üye olamazlar." (Madde 30) Bu düzenleme, 87 sayılı Sözleşmenin açık bir biçimde ihlalidir.

5. Serbest Bölgeler:

3218 sayılı Serbest Bölgeler Yasası, serbest bölgelerin kuruluşundan sonraki 10 yıl içinde bu bölgelerde grev yasağı getirmektedir. Bu yasak, hem 87, hem de 98 sayılı Sözleşmelerin ihlalidir.

6. Sendika Üyesi Olmayanların Grev Hakkı:

2822 sayılı Yasa, sendika üyesi olmayan işçilerin toplu eylemlerini yasadışı grev kabul etmektedir. Halbuki, yetkili ILO denetim organları 87 sayılı Sözleşme'den hareketle, "işçilerin ve sendikaların" grev hakkına sahip olmaları gerektiği belirtmektedir.

7. Banşıl Eylemler ve Direnişler:

1982 Anayasası ve 2822 sayılı Yasa, siyasi amaçlı grevi, dayanışma grevini, genel grevi, işyeri işgalini, iş yavaşlatmayı, verim düşürmeyi ve diğer direnişleri yasaklamaktadır.

Halbuki ILO denetim organları, bu eylemleri değerlendirirken, "banşıl" olup olmadığı gibi bir ölçütü esas almaktadır. ILO denetim organları, 87 sayılı Sözleşme'ye "banşıl" her türlü eylemin yasal olması gerektiğini belirtmektedir.

ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, Türkiye aleyhinde yapılan bir şikâyet başvurusu üzerine şu değerlendirmeyi yapmıştır:

"Komite, 25. Maddede grevin niteliği ve amaçları konusunda konuşmuş olan kısıtlamaların (siyasi grevin, genel grevin ve dayanışma grevlerinin, iş yavaşlatmanın ve üretimi düşürmenin yasaklanması) çok fazla kapsamlı olduğu ve bu

konularda Yasanın V. Bölümünde yer alan cezai yaptırımların da son derece ağır olduğu görüşündedir. Komite'nin olduğu kadar Uzmanlar Komitesi'nin de görüşüne göre, tümüyle siyasi nitelikteki grevler örgütlenme özgürlüğü ilkesinin kapsamı içine düşmemekle birlikte, sendikalar, özellikle bir hükümetin ekonomik ve toplumsal politikalarını eleştirmek amacıyla protesto grevlerine başvurabilmelidirler. Ayrıca, dayanışma grevlerinin genel olarak yasaklanması istismara yol açabilir ve grev hakkının kullanılmasına ilişkin yöntemler söz konusu olduğunda, kurallara tamı tamına uyarak işin yavaşlatılması, işyerlerinin işgal edilmesi ve iş başında oturma grevleri yapılması konularında kısıtlama getirilmesi, ancak bu eylemlerin banşıl olmaktan çıktığı durumlarda haklılık kazanır."⁵

Kolombiya'da 4 işçi konfederasyonunun 14 Kasım 1990 tarihinde ilan ettikleri genel grevle ilgili olarak Hükümetin yasadışı iddiaları karşısında Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi'nin kararları ise şöyledir:

"Komite, Hükümetin ekonomik politikasının toplumsal sonuçları ve işçiler açısından sonuçlarını protesto etmek için 14 Kasım 1990 tarihinde ülke düzeyinde gerçekleştirilen grevin yasadışı ilan edilmesinin ve bu grevin yasaklanmasının, örgütlenme özgürlüğünün ciddi bir biçimde ihlalini oluşturduğu düşüncesindedir."⁶

ILO Uzmanlar Komitesi'nin 1994 yılı raporunda bu konuda şu değerlendirme yer almaktadır:

"Komite, dayanışma grevlerinin genel olarak yasaklanmasının istismara yol açabileceğini ve desteklenen grevin yasal olması koşuluyla, işçilerin bu tür eylemlere başvurabilmeleri gerektiğini düşünmektedir."⁷

ILO Uzmanlar Komitesi'nin iş yavaşlatılması ve kuralları tamı tamına uygulayarak iş yavaşlatılması konularındaki görüşü de şöyledir:

"Komite, grev eyleminin biç-

mi konusundaki kısıtlamaların, ancak bu eylemin banışıl olmaktan çıkması durumunda haklı kabul edilebileceği görülmüştür.⁸

ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi bir başka vesileyle şu değerlendirmeyi yapmaktadır:

"İşçilere tanınmayan çeşitli grev eylemi türleri (iş bırakma, iş yavaşlatma, kuralları tamı tamına uygulayarak iş yavaşlatma ve oturma grevi) ile ilgili olarak Komite, yalnızca grevin banışıl olmaktan çıkması durumunda bu kısıtlamaların haklı kabul edilebileceği görüşündedir."⁹

8. Temel Hizmetler veya Faaliyetler:

ILO Uzmanlar Komitesi ve Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, tüm ücretli çalışanlar için grev hakkını genel bir ilke olarak koyarken, bu hakkın yalnızca "temel hizmetler veya faaliyetlerde" kısıtlanabileceğini belirtmektedir.

ILO Uzmanlar Komitesi'ne göre, "Temel hizmetler" ile kastedilen, "yalnızca, aksamaması durumunda nüfusun tümünün veya bir bölümünün hayatını, kişisel güvenliğini veya sağlığını tehlikeye sokacak hizmet veya faaliyetlerdir."¹⁰

ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi de, devlet memurları kavramından yalnızca "kamu yetkilileri adına hareket eden kişileri anladığını ekleyerek, şunları söylemektedir:

"Grev hakkı devlet memuriyetinde (devlet memurları, kamu yetkilileri adına hareket eden kişilerdir) ve kelimenin tam anlamıyla temel hizmetlerde, yani aksamaması ile nüfusun tümünün veya bir bölümünü hayatını, kişisel güvenliğini veya sağlığını tehlikeye sokacak hizmetlerde kısıtlanabilir ve hatta yasaklanabilir."¹¹

2822 sayılı Yasa'nın 29. Maddesinde yer alan yasakların bir bölümü şöyledir: Su, elektrik, havagazı, termik santrallerin besleyen linyit üretimi, tabii gaz ve petrol sondajı, üretimi, tasfiyesi, dağıtımı; üretimi

nafta veya tabii gazdan başlıyan petrokimya işçileri; banka ve noterlik hizmetleri; kamu kuruluşlarının yürütülen itfaiye, şehiriçi deniz, kara ve demiryolu ve diğer raylı toplu yolcu ulaştırma hizmetleri. Yasanın 30. Maddesinde ise eğitim ve öğretim kurumları ile Milli Savunma Bakanlığı ile Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığınca doğrudan işletilen işletmelerde grev yapılması yasaklanmaktadır.

1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Yasası da Banka çalışanları için grev hakkını özel olarak yasaklamaktadır (Madde 32/3).

Bu konularda ILO denetim organlarının bazı kararları şöyle sıralanabilir:

Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, tüm ulaştırma hizmetlerini, bankacılığı, metal ve petrol üretim endüstrilerini, eğitimi "temel nitelikte" hizmetler kabul etmemektedir.¹² Buna göre, bu işlerde grev yapılabilir.

Uluslararası Madencilik Federasyonu tarafından Türkiye aleyhinde yapılan bir şikayet başvurusu üzerine ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi şu kararı vermiştir:

"Madencilik sektörü, işçilerin kendi çıkarlarını grev eylemi aracılığıyla koruma ve geliştirmelerinin yasaklanabileceği bir temel hizmet değildir."¹³ Diğer bir deyişle, bu işlerde grevin yasaklanması, 87 sayılı Sözleşmenin ihlali anlamına gelmektedir.

ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi bu görüşünü 1985 yılında da ifade etmiştir:

"Metal ve madencilik sektörleri, işçilerin grev eylemi aracılığıyla çıkarlarını koruyup geliştirebilmeye haklarının yasaklanabileceği temel hizmetler değildir."¹⁴

FIET tarafından Türkiye aleyhinde yapılan bir şikayet başvurusu üzerine Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi'nin bankacılıkla ilgili olarak verdiği karar da aynı niteliktedir, bu işkolunda kamu kesimi ve özel kesimde

grev hakkının tanınmasını istemektedir:

"Komite, bu nedenle, Hükümetten, yürürlükteki mevzuatın bu ilkeleri ihlal eden hükümlerini değiştirmek için, ister özel sektörde ve ister kamu sektöründe istihdam ediliyor olsunlar, tüm banka işçilerinin kendi tercih ettikleri örgütleri kurma ve bunlara katılma hakkını ve bankacılık sektöründeki işçilere grev hakkını güvence alacak bir anlayışla, gerekli önlemleri hızla almasını ister."¹⁵

Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, Demiryol-İş Sendikası'nın yaptığı başvuru üzerine de, demiryolu taşımacılığı alanında, ister memur, ister sözleşmeli personel, ister işçi statüsünde çalışıyor olsun, tüm ücretli çalışanlar için grev hakkının tanınması gerektiği yolunda bir karar vermiştir:

"Komite, bu nedenle, demiryolu ulaştırma işletmelerinde veya diğer kent kamu raylı taşıma işlerindeki işçilerin, yasal statüleri ne olursa olsun, Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi'nin anladığı anlamıyla temel hizmet yerine getirmediklerini ve bu nedenle de kendi çıkarlarını korumak amacıyla grev yapabilmeleri gerektiği gerçeğine Hükümetin dikkatini çekmektedir."¹⁶

ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi ulaştırma işkolunda grev hakkı konusunda şunları söylemektedir:

"Komite, ulaştırmanın genel olarak temel hizmetler kategorisi içine girmediği görüşündedir."¹⁷ Diğer bir deyişle,

"Kamu kuruluşlarının yürütülen şehiriçi deniz, kara ve demiryolu ve diğer raylı toplu yolcu ulaştırma hizmetleri"ndeki grev yasağı, 87 sayılı Sözleşmeyi ihlal etmektedir. Bu görüş, ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi'nin aşağıdaki kararında da açıkça ifade edilmektedir:

"Metropol ulaştırma işletmelerindeki işçiler Sözleşmede belirlenen anlamda kamu görevlisi değildir ve kelimenin tam anlamıyla temel hizmetler yerine getirmemektedirler."¹⁸

ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi öğretmenlerin grev hakkının olması gerektiğini de açıkça savunmaktadır:

"Komite, öğretmenlerin, temel hizmetler veya kamu yetkilileri adına hareket eden devlet memurları tanımına girmediğini düşünmektedir."¹⁹ Buna göre, ister özel öğretim kurumlarında, ister kamu kurumlarında çalışsınlar, tüm öğretmenlerin sendikalarda örgütlenme, toplu pazarlık yapma ve grev yapma hakları bulunmalıdır.

2822 sayılı Yasanın ve ilgili diğer mevzuatın, Türkiye tarafından onaylanmış ve 12 Temmuz 1994 tarihinden itibaren denetim kapsamına alınacak olan 87 sayılı Sözleşme'ye uydu-
rulabilmesi için tüm bu yasaklamaların kaldırılması gerekmektedir.

9. Çalışma Mevzuatının Grev Hakkı Konusunda 87 Sayılı Sözleşmeyi İhlal Ettiği Diğer Noktalar:

Bütün bu belirtilenlere ek olarak, prosedüre ilişkin bazı işlemlerin yerine getirilmemesi nedeniyle grev hakkının ortadan kaldırılması; grev kararının alınmasını izleyen 60 gün içinde grevi başlatma zorunluluğu; grevde işyerini terketme zorunluluğu; grev süresinin ücretinin ödenmesinin yasaklanması; grev gözcülerinin sayısı ve faaliyetlerinin kısıtlanması; grev yerine asılabilecek ilan ve afişlerin kısıtlanması; grev gözcülerinin korunmaları için kulübe, v.b. yapımının yasaklanması; grev hakkının kötüye kullanıldığı iddiasıyla mahkeme kararıyla greve son verilmesi; greve katılan sendika üyelerinin dörtte üçünün istifası durumunda grevin mahkeme kararıyla sona erdirilmesi gibi düzenlemeler de, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 87 sayılı Sözleşmesi'ni ihlal etmektedir ve değiştirilmelidir.

Bu konularla ilgili bazı kararlar şöyledir: ILO Uzmanlar Komitesi 1994 yılındaki raporunda şöyle demektedir:

"Komite'nin görüşüne göre, grev gözcüleri ve işyeri işgalleri

konusundaki kısıtlamalar yalnızca bu eylemlerin başışı olmaktan çıktığı durumlarla sınırlı kalmalıdır."²⁰

ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi grev gözcülerinin çalışmalarıyla ilgili şu değerlendirme yapılmaktadır:

"Grev gözcülüğü yapmak ve diğerlerinin işyerinden uzak kalması için ısrarla ama başışıl bir biçimde çaba göstermek yasadışı kabul edilemez."²¹

10. 657 Sayılı Yasa, 399 Sayılı Yasa Hükmünde Kararname ve Türk Ceza Yasası'nda Grev Hakkı Açısından 87 Sayılı Sözleşmeyi İhlal Eden Hükümler:

657 sayılı Devlet Memurları Yasası ve Türk Ceza Yasası devlet memurlarının, 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ise sözleşmeli personelin grev yapmalarını yasaklamaktadır. Bu genel yasaklar, 87 sayılı Sözleşme'nin açıkça ihlal edilmesi anlamına gelmektedir.

ILO Uzmanlar Komitesi, 1994 yılında yayınlanan raporunda şöyle demektedir:

"Komite'nin görüşüne göre, memur kavramının çok geniş bir biçimde tanımlanması, bu işçiler için grev hakkının çok geniş bir biçimde kısıtlanması veya hatta yasaklanması gibi bir sonuç doğurabilir... Komite,

kamu hizmetlerinde grev hakkının yasaklanmasının yalnızca Devlet adına yetki kullanan memurlarla sınırlı tutulması gerektiği görüşündedir."²²

SONUÇ

87 sayılı Sözleşme'nin 1993 yılında onaylanması, ILO Genel Direktörlüğü'ne tescil ettirilmesi ve 12 Temmuz 1994 tarihinden itibaren Türkiye'nin bu konuda ILO'nun denetimine girmesiyle birlikte, grev hakkı açısından yeni bir dönem başlamaktadır. 87 sayılı Sözleşme özellikle grev hakkı üzerindeki birçok yasağın ve kısıtlamanın kaldırılmasını gerektirmektedir. Kamu ücretli çalışanlarının da parçasını oluşturduğu Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi 87 sayılı

ILO Sözleşmesi'nden kaynaklanan geniş grev hakkının Türkiye'de uygulanması ve iç mevzuatın buna göre düzenlenmesi için kapsamlı bir kampanya başlatırsa, önümüzdeki çetin günlerde eline önemli bir mücadele aracı geçirmiş olacaktır.

KAYNAKLAR

- 1 ILO Uzmanlar Komitesi, Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Özgürlüğü, ILO Uluslararası Çalışma Konferansı 81. Oturumu'na Sunulan Rapor, 1994, paragraf 165.
- 2 ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, Türkiye Hükümeti Aleyhine Şikayet Başvurusu (1997, 999 ve 1029 Sayılı Davalar), 260. Rapor, paragraf 32.
- 3 ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, Freedom of Association, Digest of Decisions and Principles of Freedom of Association, 3. Basım, 1985, paragraf 388.
- 4 ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, 1985, paragraf 366.
- 5 ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, Türkiye Hükümeti Aleyhinde Şikayet Başvurusu (1997, 999 ve 1029 sayılı Davalar), 260. Rapor, paragraf 39.
- 6 ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, Kolombiya Hükümeti Aleyhinde Şikayet Başvurusu (1562 sayılı Dava), 279. Rapor, paragraf 518/a.
- 7 ILO Uzmanlar Komitesi, 1994, paragraf 168.
- 8 ILO Uzmanlar Komitesi, 1994, paragraf 173.
- 9 ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, 1985, paragraf 367.
- 10 ILO Uzmanlar Komitesi, 1994, paragraf 159.
- 11 ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, 1985, paragraf 394.
- 12 ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, 1985, paragraf 402.
- 13 ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, Türkiye Hükümeti Aleyhinde Şikayet Başvurusu (1697 sayılı Dava), paragraf 465.
- 14 ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, 1985, paragraf 406.
- 15 ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, Türkiye Hükümeti Aleyhinde Şikayet Başvurusu (1582 sayılı Dava), 281. Rapor, paragraf 234.
- 16 ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, Türkiye Hükümeti Aleyhinde Şikayet Başvurusu (1521 sayılı Dava), 273. Rapor, paragraf 39.
- 17 ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, 1985, paragraf 407.
- 18 ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, 1985, paragraf 408.
- 19 ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, 1985, paragraf 404.
- 20 ILO Uzmanlar Komitesi, 1994, paragraf 174.
- 21 ILO Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi, 1985, paragraf 435.
- 22 ILO Uzmanlar Komitesi, 1994, paragraf 158.

NİÇİN GENEL EYLEM ?

Türkiye, tarihinin en büyük bunalımını yaşıyor. Türkiye'de bugün işçiler, memurlar, emekliler ve işsizler, tarihimizin en büyük saldırılarından biriyle karşı karşıya.

Belirli çevreler, kamu kesimindeki istihdamı ve çalışanlara ödenen ücreti, Türkiye'nin tüm sorunlarının, bunalımın ve enflasyonun sebebi olarak gösteriyor.

Hergün binlerce işçi, memur ve sözleşmeli personel işten atılıyor, sürülüyor. Hakkında soruşturma açılıyor. Bugün sesini yükseltmezsen ve gücünü göstermezsen, **yarın sen de atılacaksın ve benzeri sorunları yaşayacaksın.**

Özelleştirme adı altında, alınterimizin ve be-yingücümüzün ürünü olan kamu kurum ve kuruluşları yok pahasına elden çıkarılıyor. Özelleştirilen işyerlerinden işçi, memur ve sözleşmeli personel atılıyor. Kalan çalışanlar sendikasıylaştırılıyor ve köleleştirilmek isteniyor. **Bugün sesini yükseltmezsen ve gücünü göstermezsen, aynı kaderi paylaşacaksın.**

Taşeronlaşma ve kaçak işçilikle, yasalardaki haklarını bile kullanmaktan korkan bir işçi kitlesi yaratılmak isteniyor. Bugün sesini yükseltmezsen ve gücünü göstermezsen, **yarın sen de işini kaybedecek ve bir taşeronun yanında insanlıkdışı şartlarla çalışmayı kabullenmek zorunda kalacaksın.**

Hükümet, fiyatların yılda yüzde 120 arttığı bir dönemde, memurlara yılda yüzde 54 zammı bile vermemek istiyor. Hükümet, kamu kesiminde altına imza attığı toplu iş sözleşmelerini delmek, zaman uygulamamak istiyor. **Bugün susarsan, gücünü göstermezsen, diğer çalışanlarla güçbirliği yapmazsan, toplu sözleşmeleri ve hukuk devleti anlayışını deldirtirsen, yarın toplu sözleşmenin diğer maddelerinin ve yasalarda delinmeyeceğinden nasıl emin olabilirsin? Yarın sana maaş ve ikramiye ödeneceğinden nasıl emin olabilirsin? Yarın emekli ikramiyeni ve kıdem tazminatı alabileceğinden nasıl emin olabilirsin?**

Hükümet, emeklilik haklarını budayan bir tasarı hazırladı. Zayıf anımsı ele geçirdiklerinde bu tasarımı Meclis'ten geçirerek, Sosyal Sigortalar Kurumu'ndan emekli olmayı hemen hemen imkansız hale getirecekler. Kabul ettiği yasalarla ve uygulamalarıyla Sosyal Sigortalar Kurumu'nu büyük sıkıntıya sokanlar, bugün kendi sağlık tesislerimizde parayla muayene olabileceğimiz bir sistemi gündeme getirdiler. Memurlar ve sözleşmeli personel ise, bir taraftan devlet hastanelerinde sağlanan hizmetin yetersizliğinden, diğer taraftan gerekli ilaçları alamamaktan şikayetçi. **Bu konularda sesimizi bugün çıkartmaz ve gücümüzü bugün göstermezsek, Sosyal Sigortalar Kurumu batacaktır, devlet hastanelerindeki hizmet daha da gerileyecektir.**

Çeşitli kamu kuruluşlarında geçici ve mevsimlik işçilerin çalışma süreleri iyice kısıtlanıyor veya bu işçiler işten çıkarılıyor. Türkiye'de iş güvencesi yoktur. **Bugün sesini çıkartmaz ve gücünü göstermezsen, kamu kesiminde geçici ve mevsimlik işçilerden sonra işten çıkartma sırası daimi veya kadrolu işçilere gelecektir.**

Bu hükümet ikramiye ödemelerinde gün kaydırarak trilyonlarca liraya el koydu. Zorunlu tasarrufla yaptığı çeşitli oyunlarla işçilerin ve memurların 70 trilyon liradan fazla parasını gaspetti. Bu hükümet, zorunlu tasarruf ödemelerini bile yapmıyor. Bu hükümet, sendikaların radyo ve televizyon kurmasını yasakladı. Yasaklarını kaldırtıklanmız, bugün bizim yasaklarımızı sürdürüyorlar. 12 Eylül döneminin anti-demokratik anayasası ve yasaları bugün de yürürlükte. Hükümet bu konulardaki vaatlerini yerine getirmedir.

İşçilerden, memurlardan, sözleşmeli personelden, emeklilerden, işsizlerden artık fedakarlık istenmemelidir. Biz bugüne kadar fazlasıyla fedakarlık yaptık. Fedakarlığı, devletimizin ve halkımızın sırtından trilyonlar çalışanlar, vurguncular yapmalıdır.

Sorunlarımız ancak tüm ücretli çalışanların grevli toplu pazarlık ve siyasi faaliyette bulunma haklarına kavuşmalarıyla ve meşru ve demokratik mücadelede birlik ve bütünlüklerini sağlamalarıyla çözülebilir.

Bugün sesini yükseltmezsen ve gücünü göstermezsen, adım adım herşeyini kaybedeceksin. Önümüzdeki dönem toplu sözleşme görüşmelerinde hiçbir hak elde edemeyeceksin. Maaş kat sayının ve yan ödemelerin, enflasyonun çok altında artırılabilecek. IMF ve Dünya Bankası böyle istiyor. Türkiye'deki vurguncular böyle istiyor. Vurguncuların kontrolündeki siyasi partiler böyle istiyor.

Ya sendikalı, onurlu, haklarını bilen ve kullanan ve insanca yaşayabilen bir işçi veya memur olacaksın; ya da her an işten atılma korkusuyla yaşayan, insanlıkdışı çalışma ve yaşama şartlarına kabul eden bir köle.

Siyasi görüşün, dinin ve mezhebin, etnik kökenin, anadilin, işkolun, mesleğin, işyerindeki pozisyonun, bağlı bulunduğun yasa, cinsiyetin, yaşı ne olursa olsun, bu ve benzeri sıkıntılarımız ortak, kurtuluşumuz birdir.

Ekmeğin, hak ve özgürlüklerin, onurun, ailen, sınıfın, vatanın için, haklarını çiğnetme, haklarına sahip çık. Meşru ve demokratik gücünü göster.

Güvencen, bilincindir, tecrübendir, birliğin-dir, mücadele kararlılığıdır, tüm çalışanların Türkiye tarihinde ilk defa ortaklaşa hareket etme kararıdır.

TÜRK-İŞ VE BAĞLI SENDİKALAR

TÜRK-İŞ

Genel Bşk.: **BAYRAM MERAL**
Bayındır Sokak No: 10 ANKARA
Tel : 433 31 25-26-27-28-29 Fax : 433 68 09 - 433 85 80

01	TARIM-İŞ Genel Bşk.: SABRİ ÖZDEŞ Necatibey Cad. 22 Tel : 231 78 56-57-58-59 Sıhhiye / ANKARA Fax : 229 85 92	14	DOK GEMİ-İŞ Genel Bşk.: NAZIM TUR Büyük Langa Fabrika Sokak Necmibey İşhanı No: 18 Tel : 517 12 78 (3 Hat) Yenikapı / İSTANBUL Fax : 517 13 85
01	ORMAN-İŞ Genel Bşk.: SELAHATTİN GÜNGÖR Alaç Sok. Selam Ap. No. 1/5-10 Tel : 431 28 96 Yenışehir / ANKARA Fax : 434 12 67	15	TÜRKİYE YOL-İŞ Genel Bşk.: BAYRAM MERAL İstanbul Cad. No: 58 İskitler / ANKARA Tel : 342 22 40-51 Fax : 341 27 05
02	TÜRKİYE MADEN-İŞ Genel Bşk.: H. HÜSEYİN KAYABAŞI Strasbourg Cad. 7 / 3-4-5 Sıhhiye / ANKARA Tel : 231 73 55-56-57 Fax : 229 89 31	16	TES-İŞ Genel Bşk.: FARUK BARUT Meriç Sok. No: 23 Beştepe / ANKARA Tel : 212 65 10 (20 Hat) Fax : 212 65 52
02	GENEL MADEN-İŞ Genel Bşk.: ŞEMSİ DENİZER Mithatpaşa Cad. Okul Sokak Tel : 251 32 04 ZONGULDAK Fax : 253 66 35	17	TEZKOOP-İŞ Genel Bşk.: AHMET TAMER Üçyıldız Cad. No: 29 Subayevleri - ANKARA Tel : 318 39 79-86 Fax : 318 39 88
03	PETROL-İŞ Genel Bşk.: ADNAN ÖZCAN Altunizade Mah. Kuşbakışı Sok. No. 25 Tel : 391 66 67 Üsküdar / İSTANBUL Fax : 391 66 78	17	TÜRK KOOP-İŞ Genel Bşk.: AHMET BALAMAN İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sokak 15/11 Fax : 229 58 36 Tel : 230 08 55 - 229 44 80 Yenışehir / ANKARA
04	TEKGIDA-İŞ Genel Bşk.: ORHAN BALTA 4. Levent Konaklar Sokak Tel : 264 49 96-97-98 Levent / İSTANBUL Fax : 278 95 34	18	TÜMTİS Genel Bşk.: SABRİ TOPÇU İnkılap Caddesi No: 35/1 Aksaray/İSTANBUL Tel : 530 07 43 Fax : 588 26 20
05	ŞEKER-İŞ Genel Bşk.: HIKMET ALCAN Karanfil Sokak 59 Bakanlıklar / ANKARA Tel : 418 42 73-74 - 418 19 88 Fax : 425 92 58	19	DEMİRYOL-İŞ Genel Bşk.: ENVER TOÇOĞLU Necatibey Cad. Sezenler Sokak 5/4 Tel : 231 80 30-31 ANKARA Fax : 231 80 32
06	TEKSİF Genel Bşk.: ŞEVKET YILMAZ Ziya Gökalp Cad. Aydoğmuş Sokak No: 1 Kat: 5-6 Tel : 431 21 70-71-72-73 ANKARA Fax : 435 78 26	20	TÜRKİYE DENİZCİLER Genel Bşk.: TURAN UZUN Rıhtım Cad. Denizciler Sokak No: 7 Tel : 244 48 38 - 249 56 29 Tophane / İSTANBUL Fax : 244 52 21
07	DERİ-İŞ Genel Bşk.: YENER KAYA Gençtürk Cad. 17/3 Birlik İşhanı Fax : 528 62 07 Tel : 522 19 89 - 526 28 65 Aksaray / İSTANBUL	21	HAVA-İŞ Genel Bşk.: ATILAY AYÇİN İncirli Cad. Volkan Apt. 66/1 Fax : 571 90 51 Tel : 660 14 95 - 99 Bakırköy / İSTANBUL
08	AGAÇ-İŞ Genel Bşk.: GÜRAL ERÇAKIR Necatibey Cad. No: 20/22-23 Fax : 231 52 19 Tel : 229 53 95 - 229 08 27 Sıhhiye / ANKARA	22	LİMAN-İŞ Genel Bşk.: HASAN BİBER Necatibey Cad. Sezenler Sokak 4/5 Tel : 231 74 18-19 Fax : 230 24 84 Sıhhiye / ANKARA
09	SELÜLOZ-İŞ Genel Bşk.: MİTHAT SARI Ankara Cad. İpek Apt. No: 87 Tel : 321 18 99 İZMİT Fax : 321 34 51	23	TÜRKİYE HABER-İŞ Genel Bşk.: CENGİZ TEKE Tuna Cad. 30/8 Fax : 434 57 04 Tel : 431 90 44-45 Sıhhiye / ANKARA
10	BASIN-İŞ Genel Bşk.: ALİ EKBER GÜVENÇ Hanımeli Sokak No: 26/6-7 Fax : 229 43 15 Tel : 230 29 08 - 229 85 65 Sıhhiye / ANKARA	24	SAGLIK-İŞ Genel Bşk.: MUSTAFA BAŞOĞLU Necatibey Cad. 23/9-10 Tel : 231 80 45 Fax : 230 23 96 Sıhhiye / ANKARA
11	BASİSEN Genel Bşk.: METİN TIRYAKIOĞLU İstiklâl Cad. 311 - Mısır Han Kat: 4 Oda: 15 Tel : 251 99 00 Galatasaray / İSTANBUL Fax : 252 38 35	25	TOLEYİS Genel Bşk.: CEMİL BAKINDI İnebey Mh. Küçük Langa Cd. No: 16/18 Kat. 1 Bilir İş Merkezi Tel : 530 73 82 - 585 52 07 Aksaray / İSTANBUL Fax : 530 72 99
11	BASS Genel Bşk.: TURGUT YILMAZ Sümer Sokak 29 Fax : 229 13 03 Tel : 230 13 71 - 230 20 28 Demirtepe / ANKARA	26	TÜRK HARB-İŞ Genel Bşk.: İZZET ÇETİN İnkılap Sokak 20 Fax : 417 13 64 Tel : 417 50 97-98-99 Kızılay / ANKARA
12	TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ Genel Bşk.: TAMER ERALAN Necatibey Cad. No: 20 Kat: 4 Fax : 231 89 36 Tel : 231 72 30 (5 Hat) Sıhhiye / ANKARA	27	TGS Genel Bşk.: ORHAN ERİNÇ Basın Sarayı Kat: 2 Fax : 511 48 17 Tel : 514 06 94-96 Çağaloğlu / İSTANBUL
12	KRİSTAL-İŞ Genel Bşk.: İBRAHİM EREN Kazancı Yokuşu, Ağaçpınarı Sokak No: 3 Daire: 10 Tel : 251 95 77 (3 Hat) 80090 Taksim / İST. Fax : 251 95 79	28	TÜRKİYE BELEDİYE-İŞ Genel Bşk.: FUAT ALAN Yeni Selim Paşa Sokak 62 Fax : 513 93 68 Tel : 513 82 54-55-56 Aksaray / İSTANBUL
13	TÜRK-METAL Genel Bşk.: MUSTAFA ÖZBEK Akıncılar Sokak No: 14 Tel : 231 79 40 (4 Hat) Maltepe / ANKARA Fax : 229 77 14		TÜRK-SEN Genel Bşk.: ÖNDER KONULOĞLU 7 A Şehit Mehmet R. Hüseyin Sokak Fax : (0392) 228 78 31 Tel : 227 24 44 Lefkoşe / KIBRIS